

Achiziții ecologice!

Ghidul achizițiilor publice ecologice

Comisia Europeană

Achiziții **ecologice!**

Ghidul achizițiilor publice ecologice

Comisia Europeană

Aviz important

Prezentul ghid reprezintă un document orientativ al serviciilor Comisiei și nu poate fi considerat ca având un caracter obligatoriu pentru această instituție. Trebuie notat, de asemenea, că acest ghid este supus modificărilor în funcție de evoluția practicii Comisiei și a jurisprudenței Curții de Justiție.

***Europe Direct* este un serviciu destinat să vă ajute să găsiți răspunsuri
la întrebările pe care vi le puneți despre Uniunea Europeană.**

**Un număr unic gratuit (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(* Unii operatori de telefonie mobilă nu permit accesul la numerele 00 800 sau pot factura aceste apeluri.

Numeroase alte informații despre Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet pe serverul Europa (<http://europa.eu>).

O fișă bibliografică figurează la sfârșitul lucrării.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații Oficiale ale Comunităților Europene, 2007

ISBN 92-79-03883-4

© Comunitățile Europene, 2007

Reproducerea textului este autorizată cu condiția menționării sursei

Printed in Belgium

IMPRIMAT PE HÂRTIE ALBĂ FĂRĂ CLOR

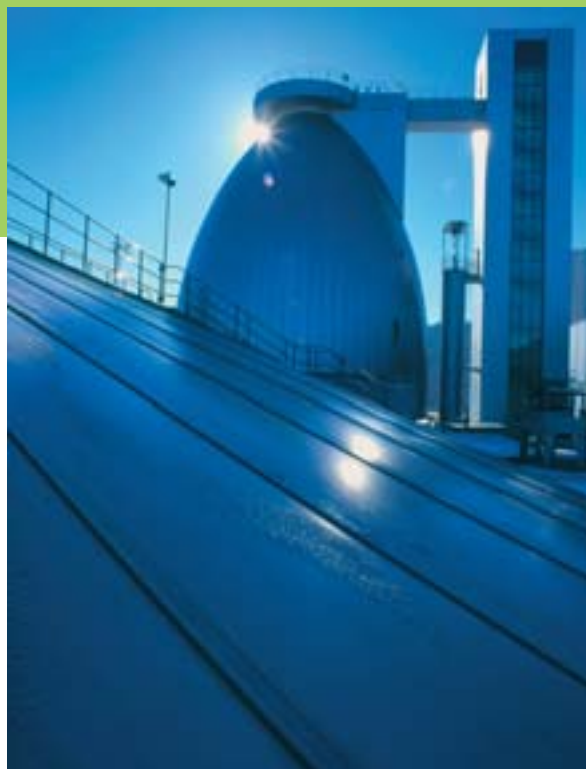
Cuprins

ACHIZIȚII ECOLOGICE: ASPECTE ESENȚIALE	4
INTRODUCERE	5
CAPITOLUL 1 – STRATEGII DE ACHIZIȚIE ECOLOGICĂ	9
1.1. Evaluarea necesităților de instruire și asigurarea accesului la informațiile de mediu	9
1.2. Stabilirea priorităților generale pentru ecologizarea achizițiilor	10
CAPITOLUL 2 – ORGANIZAREA ACHIZIȚIILOR PUBLICE.....	12
2.1. Introducere	12
2.2. Natura procedurii de achiziție publică.....	12
2.3. Diferitele etape ale procedurii de achiziție	13
2.4. Importanța evaluării necesităților reale	13
CAPITOLUL 3 – DEFINIREA CERINȚELOR CONTRACTULUI	14
3.1. Definirea obiectului	14
3.2. Elaborarea specificațiilor tehnice.....	17
3.3. Etichete ecologice.....	19
3.4. Achiziția de materiale specifice și luarea în considerare a proceselor și metodelor de producție	22
CAPITOLUL 4 – SELECTAREA FURNIZORILOR, PRESTATORILOR DE SERVICII SAU ANTREPRENORILOR.....	27
4.1. Introducere	27
4.2. Criterii de excludere	27
4.3. Capacitatea tehnică.....	28
CAPITOLUL 5 – ATRIBUIREA CONTRACTULUI.....	32
5.1. Reguli generale pentru atribuirea unui contract.....	32
5.2. Utilizarea criteriilor de atribuire	34
CAPITOLUL 6 – CLAUZE DE EXECUTARE A CONTRACTULUI	38
6.1. Reguli ce guvernează clauzele contractuale.....	38
6.2. Clauze de executare a contractului pentru prestarea de servicii sau lucrări	38
6.3. Clauze de executare a contractului pentru furnizarea de bunuri.....	39
6.4. Impactul transportului	39

Achiziții ecologice: Aspecte esențiale

Achizițiile publice ecologice reprezintă un proces progresiv, compus din următoarele etape:

- **Examinați care produse, servicii sau lucrări sunt cele mai potrivite** pe baza atât a impactului lor asupra mediului, cât și a altor factori, cum ar fi informațiile pe care le aveți, oferta de pe piață, tehnologiile disponibile, costuri și vizibilitate (*Capitolul 1*).
- **Identificați necesitățile dumneavoastră și exprimați-le corespunzător.** Alegeți un titlu ecologic care să comunice lumii politica dumneavoastră, asigurând transparență optimă pentru potențialii furnizori sau prestatori de servicii și pentru cetățenii pe care îi serviți (*Capitolul 2*).
- **Întocmiți specificații tehnice clare și precise,** utilizând factori de mediu acolo unde este posibil (condiții de admitere/respingere) (*Capitolul 3*):
 - căutați exemple de caracteristici de mediu în bazele de date/etichete ecologice;
 - acționați pe baza „celor mai bune practici” ale altor autorități contractante; utilizați colaborarea în rețea ca metodă de obținere și transmitere a informațiilor;
 - adoptați o „abordare pe baza costului ciclului de viață” corectă din punct de vedere științific; nu deplasați impacturile asupra mediului de la o etapă la alta a ciclului de viață;
 - utilizați specificații funcționale sau bazate pe performanță pentru a încuraja ofertele ecologice inovatoare;
 - luați în considerare performanțele ecologice, cum ar fi utilizarea materiilor prime, metode de producție durabile (acolo unde sunt relevante pentru produsul sau serviciul final), eficiența energetică, energii regenerabile, emisii, deșeuri, „reciclabilitate”, produse chimice periculoase etc.;
- dacă nu sunteți siguri în ceea ce privește existența, prețul sau calitatea produselor sau serviciilor ecologice, solicitați variante ecologice.
- **Stabiliți criteriile de selecție** pe baza listei complete de criterii menționate în directivele privind achizițiile publice. Acolo unde este adecvat, includeți criteriile de mediu pentru a dovedi capacitatea tehnică de executare a contractului. Comunicați potențialilor furnizori, antreprenori sau prestatori de servicii că pot utiliza sisteme de management de mediu și declarații care atestă conformitatea cu criteriile (*Capitolul 4*).
- **Stabiliți criteriile de atribuire:** acolo unde este ales criteriul „ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic”, introduceți criteriile de mediu relevante fie ca reper pentru a compara între ele ofertele ecologice (în cazul în care specificațiile tehnice definesc contractul ca fiind ecologic), fie ca mod de a introduce un element de mediu (în cazul în care specificațiile tehnice definesc contractul în mod „neutru”) și a-i da o anumită greutate. Luați în considerare costul ciclului de viață (*Capitolul 5*).
- **Utilizați clauzele de executare a contractului** ca metodă de stabilire a unor condiții de mediu suplimentare față de contractul ecologic. Acolo unde este posibil, insistați asupra unor metode de transport care protejează mediul (*Capitolul 6*).
- **Asigurați-vă întotdeauna că tot ceea ce solicitați de la ofertanții potențiali și de la ofertele acestora are legătură cu obiectul contractului.**

© Comunitățile Europene

Introducere

Care este legătura dintre achizițiile publice și mediu?

Autoritățile publice sunt consumatori majori în Europa, cheltuind aproximativ 16 % din produsul intern brut al UE (o sumă echivalentă cu jumătate din PIB-ul Germaniei). Utilizând puterea lor de cumpărare pentru a alege bunuri și servicii care respectă mediul, ele pot avea o contribuție importantă la dezvoltarea durabilă. Achizițiile publice ecologice acoperă domenii cum ar fi achiziția de calculatoare și clădiri eficiente din punct de vedere energetic, echipamente de birou din lemn obținut cu respectarea normelor de mediu, hârtie reciclabilă, autovehicule electrice, mijloace de transport public care protejează mediul, alimente ecologice pentru cantine, electricitate provenind din surse de energie regenerabile, sisteme de aer condiționat conforme celor mai avansate soluții de protecție a mediului.

Achizițiile ecologice sunt menite, de asemenea, să dea un exemplu și să influențeze piața. Prin promovarea achizițiilor ecologice, autoritățile publice pot oferi industriei stimulente reale pentru dezvoltarea de tehnologii ecologice. În unele sectoare de produse, lucrări și servicii, impactul poate fi semnificativ, deoarece achizitorii publici comandă o mare parte a pieței (în domeniul calculatoarelor, clădirilor eficiente din punct de vedere energetic, transportului public etc.).

În fine, dacă se iau în considerare costurile aferente unui întreg ciclu de viață al unui contract, achizițiile publice ecologice dau posibilitatea de a economisi bani și de a proteja mediul în același timp. Achiziționând înțelept, puteți economisi materiale și energie, puteți reduce deșeurile și poluarea și puteți încuraja modele de comportament durabile.

© Comunitățile Europene

© Comunitățile Europene

Potențiale beneficii pentru mediu

Comisia Europeană a cofinanțat un proiect de cercetare – numit Relief ⁽¹⁾ – pentru a evalua științific potențialele beneficii pentru mediu ale adoptării achizițiilor publice ecologice la scară largă în UE. Concluziile sunt următoarele:

- Dacă toate autoritățile publice din UE ar solicita electricitate ecologică, aceasta ar însemna economisirea echivalentului a 60 de milioane de tone de CO₂, ceea ce reprezintă 18 % din angajamentul UE de reducere a gazelor cu efect de seră conform Protocolului de la Kyoto. Aproape aceeași reducere ar fi obținută dacă autoritățile publice ar opta pentru clădiri de înaltă calitate ecologică.
- Dacă toate autoritățile publice din UE ar solicita calculatoare mai eficiente din punct de vedere energetic, determinând astfel întreaga piață să le urmeze exemplul, s-ar economisi 830 000 de tone de CO₂.
- Dacă toate autoritățile publice europene ar opta pentru toaale și robinete eficiente pentru clădirile lor, aceasta ar duce la o reducere a consumului de apă cu 200 milioane de tone (echivalentul a 0,6 % din consumul casnic total în UE).

⁽¹⁾ Acest proiect a fost finanțat de acțiunea-cheie „Orașul de mâine și patrimoniul cultural” în contextul celui de-al cincilea Program-cadru pentru RTD. S-a publicat un ghid pentru a ajuta autoritățile locale să adopte o politică de achiziții mai ecologică. Pentru mai multe informații despre proiectul Relief, a se vedea <http://www.iclei.org/europe/ecoprocura/info/politics.htm>

© Comunitatea Europeană

Prezentul ghid este destinat să ajute autoritățile publice să lanseze cu succes o politică de achiziții ecologice. El explică în mod practic posibilitățile oferite de legislația comunitară și propune soluții simple și eficiente care pot fi utilizate în procedurile de achiziții publice. Din motive practice, ghidul urmează logica și structura procedurii de achiziție publică. El oferă, de asemenea, multe exemple de achiziții ecologice efectuate de către autorități publice din UE ⁽¹⁾.

Acest ghid a fost elaborat în special pentru autoritățile publice, dar sperăm că el va suscita și interesul achizitorilor din sectorul privat. El va ajuta, de asemenea, furnizorii, prestatorii de servicii și antreprenorii – în special întreprinderile mici – să înțeleagă și să îndeplinească cerințele în materie de achiziții ecologice care le sunt impuse.

Ghidul este disponibil pe site-ul de internet Europa al Comisiei privind achizițiile publice ecologice, unde există mai multe informații practice, linkuri utile și informații de contact pentru autoritățile contractante care doresc să adopte o politică de achiziții mai ecologică (<http://ec.europa.eu/environment/gpp/>).

⁽¹⁾ **Aviz important:** Deși informațiile din prezentul ghid au fost verificate cu atenție, Comisia Europeană își declină orice răspundere față de cazurile particulare menționate în acest ghid sau site-urile de internet de referință.

Contextul politic și juridic

Timp de mulți ani, autoritățile achizitoare nu au luat în considerare în mod real valoarea ecologică a bunurilor, serviciilor sau lucrărilor.

Cu toate acestea, contextul politic și economic global s-a schimbat, apărând **conceptul de dezvoltare durabilă** – „dezvoltare care satisface necesitățile prezentului fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și îndeplini propriile necesități” – și necesitatea de a avea în vedere considerente ecologice în toate celelalte politici (alături de aspectele economice și sociale).

De la includerea sa în tratatul din 1997, dezvoltarea durabilă este recunoscută ca scop fundamental al UE. În 2000, la **Lisabona**, liderii UE au declarat obiectivul de a transforma UE în „cea mai competitivă și dinamică economie bazată pe cunoaștere din lume, capabilă de creștere economică durabilă cu locuri de muncă mai multe și mai bune și o mai mare coeziune socială” până în 2010. Strategia de la Lisabona a fost suplimentată de un al treilea pilon, cel al mediului, ca urmare a adoptării **Strategiei de dezvoltare durabilă a UE** de către Consiliul European de la Göteborg în 2001 ⁽¹⁾. Această strategie a marcat un moment hotărâtor. Scopul era acela de a promova creșterea economică și coeziunea socială fără a se pierde din vedere protecția mediului. În schimb, aceasta implică faptul că obiectivele de mediu vor trebui cântărite în raport cu impacturile lor economice și sociale astfel încât, pe cât posibil, să se conceapă soluții favorabile în același timp pentru economie, locuri de muncă și mediu. În 2002, Consiliul și Parlamentul European au adoptat **al șaselea program de acțiune pentru mediu** ⁽²⁾, stabilind foaia de parcurs pentru mediu a UE pentru următorii zece ani și identificând patru domenii prioritare unde este necesară acțiunea imediată: schimbările climatice, natură și biodiversitate, gestionarea resurselor, precum și mediul și sănătatea.

Punerea în aplicare a Strategiei de dezvoltare durabilă a UE și a celui de-al șaselea PAM în Uniunea extinsă va constitui o adevărată provocare.

La **nivel internațional**, UE a jucat un rol preponderent în elaborarea și promovarea unor acorduri și convenții internaționale cheie în domeniul mediului. De exemplu, prin ratificarea Pro-

TOCOLULUI de la Kyoto din 2002 asupra schimbărilor climatice, UE s-a angajat să reducă emisiile proprii de gaze cu efect de seră cu 8 % în intervalul 2008-2012 (comparativ cu nivelurile din 1990).

Realizarea unei dezvoltări durabile la toate nivelurile de guvernare nu este posibilă dacă nu există o **integrare a dimensiunii ecologice** în toate celelalte domenii de politici, prin punerea în aplicare corespunzătoare a politicilor de mediu, favorizând utilizarea instrumentelor de piață și prin informarea publicului pentru a suscita schimbările de comportament necesare ⁽³⁾. La nivel mondial, achizițiile publice ecologice sunt menționate explicit în Planul de aplicare al **Summitului Mondial pentru dezvoltare durabilă**, care a avut loc la Johannesburg în septembrie 2002, care încurajează „autoritățile competente de la toate nivelurile să ia în considerare aspectele dezvoltării durabile în procesul decizional” și să „promoveze politici de achiziție publică care încurajează dezvoltarea și difuzarea de bunuri și servicii care respectă mediul” ⁽⁴⁾.

În cadrul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), țările membre **OCDE** au adoptat o Recomandare a Consiliului „de a îmbunătăți performanțele ecologice ale achizițiilor publice” ⁽⁵⁾.

În **comunicarea sa interpretativă** din 4 iulie 2001 ⁽⁶⁾, Comisia Europeană a stabilit posibilitățile oferite de legislația comunitară pentru a integra considerentele de mediu în

⁽¹⁾ COM(2001) 264 final.

⁽²⁾ Decizia nr. 1600/2002/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 iulie 2002 de stabilire a celui de-al șaselea program comunitar de acțiune pentru mediu, JO L 242, 10.9.2002.

⁽³⁾ A se nota că prezentul ghid se limitează la aspectul ecologic al dezvoltării durabile. În ceea ce privește aspectul social al dezvoltării durabile, se face trimitere la comunicarea interpretativă a Comisiei din 15 octombrie 2001 asupra posibilităților de a integra considerentele sociale în achizițiile publice și la noile directive privind achizițiile publice care se referă explicit la aceste posibilități.

⁽⁴⁾ http://www.un.org/esa/sustdev/documents/WSSD_POI_PD/English/POIToc.htm

⁽⁵⁾ 23 ianuarie 2002 – C(2002)3 – <http://www.oecd.org/>

⁽⁶⁾ Comunicarea interpretativă a Comisiei din 4 iulie 2001 privind legislația comunitară aplicabilă achizițiilor publice și posibilitățile de a integra considerentele ecologice în achizițiile publice (COM(2002) 274 final).

procedurile de achiziții publice. Curtea de Justiție a oferit clarificări suplimentare privind aceste posibilități ⁽¹⁾.

Directivile privind achizițiile publice ⁽²⁾ adoptate la 31 martie 2004 consolidează și completează contextul juridic. Acestea menționează explicit în considerentele și dispozițiile lor posibilitățile de a integra considerente de mediu în criteriile de selecție a specificațiilor tehnice și de atribuire și în clauzele de executare a contractului.

Deși directivele se aplică doar contractelor de achiziții publice a căror valoare estimată depășește anumite praguri (după cum se menționează în directive), Curtea de Justiție a hotărât că principiile egalității de tratament și al transparenței din Tratatul CE, ca și libera circulație a mărfurilor, libertatea de stabilire și libertatea de a presta servicii se aplică în mod egal și contractelor a căror valoare este inferioară acestor praguri.

⁽¹⁾ Hotărârile Curții de Justiție din 17 septembrie 2002 în cauza C-513/99 și din 4 decembrie 2003 în cauza C-448/01.

⁽²⁾ Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii (în continuare numită Directiva 2004/18/CE) și Directiva 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale (în continuare numită Directiva 2004/17/CE).

© Comunitatea Europeană

Capitolul 1

Strategii de achiziție ecologică

În principiu, decizia politică de a achiziționa ecologic nu ar trebui să pună probleme autorităților publice. Într-adevăr, ele ar trebui încurajate să facă acest lucru, deoarece ar fi nu doar în avantajul mediului, ci și al autorității contractante, prin îmbunătățirea imaginii sale publice. De fapt, o politică de achiziții ecologice nu necesită în mod normal nicio schimbare structurală din partea autorității contractante.

Cu toate acestea, punerea în practică a politicii va necesita în primul rând o anumită planificare strategică: organizarea unei instruirii corespunzătoare a personalului însărcinat cu achizițiile, asigurarea accesului la informațiile de mediu și stabilirea priorităților în alegerea contractelor cu cel mai mare potențial de „ecologizare”. Odată stabilite aceste aspecte, autoritățile contractante vor putea proceda la organizarea corespunzătoare a procedurii de achiziții publice ecologice (Capitolul 2).

1.1. Evaluarea necesităților de instruire și asigurarea accesului la informațiile de mediu

Personalul însărcinat cu achizițiile trebuie să-și însușească cunoștințele juridice, financiare și de mediu de care are nevoie pentru a hotărî în ce măsură și unde pot fi introduse, în mod eficient, condiții de mediu în cadrul procedurii de achiziție, dacă acestea sunt stabilite la nivelul corespunzător pentru a obține cel mai bun raport calitate-preț și dacă sunt conforme cu prioritățile ecologice ale autorității contractante.

© Comunitățile Europene

Un ghid al practicilor de mediu din Barcelona

Autoritățile locale din Barcelona au elaborat pentru cei 12 000 de angajați un ghid de bune practici ecologice, care cuprinde informații despre achizițiile ecologice și alte probleme de mediu ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Pentru mai multe informații, vizitați următoarea adresă: http://www.bcn.es/agenda21/A21_text/guies/GreenOfficeGuide.pdf

Este important ca politica de achiziții ecologice să fie comunicată unui număr mare de părți interesate, inclusiv furnizori, antreprenori sau prestatori de servicii actuali și viitori, pentru ca aceștia să ia în considerare noile cerințe.

Cooperarea dintre autoritățile achizițoare reprezintă un alt mod de îmbunătățire a accesului la cunoștințe și know-how în domeniul mediului și de a comunica această politică lumii întregi.

Orientări pentru achiziții ecologice în Voralberg

Landul austriac Voralberg cuprinde 96 de mici municipalități, răspândite într-o zonă în care densitatea populației este relativ scăzută. Majoritatea municipalităților nu utilizează achizitori cu program complet, cu atât mai puțin specialiști în domeniul mediului. Pentru ca achizițiile ecologice să aibă succes în aceste condiții, a fost necesară cooperarea și facilitarea, pe cât posibil, a activității tehnice a achizitorilor de stabilire a criteriilor. Pentru a face acest lucru, landul Voralberg a elaborat orientări ecologice privind achizițiile de servicii de construcții și de produse și materiale de birou. Acestea sunt în prezent disponibile pe internet ⁽²⁾.

⁽²⁾ Pentru mai multe informații, vizitați următoarea adresă: <http://www.voralberg.at>

1.2. Stabilirea priorităților generale pentru ecologizarea achizițiilor

- **Adoptați o abordare progresivă.** Începeți cu o gamă restrânsă de produse și servicii al căror impact asupra mediului este evident sau pentru care alternativele mai ecologice sunt disponibile și nu implică costuri suplimentare (de exemplu, hârtie reciclată, echipament de birou eficient energetic). În mod alternativ, începeți prin a vă asigura că cerințele caietului de sarcini nu au un impact negativ asupra mediului (de exemplu, prin excluderea utilizării componentelor reciclate).

Abordarea progresivă în Dunkerque și Lille

Orașul Dunkerque din Franța a adoptat o abordare progresivă, care s-a concretizat prin eforturile inițiate în 1999 în favoarea achizițiilor ecologice. Începând cu un produs și câștigând încredere prin testare și prin cooperarea strânsă cu utilizatorii, s-a creat climatul potrivit pentru trecerea la o politică mai sistematică de achiziții ecologice și luarea în considerare a alternativelor mai ecologice pentru alte produse.

Orașul Lille a înființat un birou în vederea formării achizitorilor pentru a căuta produse înlocuitoare care au un impact mai scăzut asupra mediului. Aceștia au început cu șase produse: hârtie, vopsea, cerneală tipografică, produse de curățat, iluminatul public și lemn. Achizitorii vor încerca apoi să definească o procedură pentru a începe să aplice această politică și la alte produse.

- **Luați în considerare impactul asupra mediului.** Selectați acele produse (cum ar fi un parc de mașini) sau servicii (cum ar fi servicii de curățenie) care au un impact major asupra mediului.
- **Concentrați-vă asupra uneia sau mai multor probleme de mediu, cum ar fi schimbările climatice sau deșeurile.** Introduceți cerințe generale referitoare la eficacitatea energetică sau reciclabilitate.

© Comunitățile Europene

- **Luați în considerare disponibilitatea și costul alternativelor mai ecologice.** Există pe piață produse (mai) ecologice, vor îndeplini acestea cerințele dumneavoastră și vi le puteți permite?
- **Luați în considerare disponibilitatea datelor.** Sunteți în măsură să obțineți datele științifice și ecologice necesare pentru a stabili criteriile pentru un anumit produs? Cât de dificil va fi să decideți ce doriți din punct de vedere tehnic și să exprimați acest lucru într-o cerere de oferte?

Baza de date a Comisiei pentru servicii și produse

Comisia Comunităților Europene a înființat o bază de date care cuprinde informații ecologice elementare despre aproximativ o sută de grupe de produse și servicii. Aceasta oferă informații de bază achizitorilor privați și publici, cum ar fi etichetele ecologice disponibile pentru un anumit produs sau principalele sale efecte asupra mediului. Baza de date poate fi consultată la următoarea adresă:
http://ec.europa.eu/environment/green_purchasing

- **Îmbunătățiți vizibilitatea politicii ecologice.** Cât de vizibilă va fi politica ecologică pentru public și personal? Vor percepe aceștia eforturile depuse pentru îmbunătățirea performanțelor noastre ecologice? Schimbări majore cum ar fi tipul de vehicule utilizate de către autorități sau servirea de alimente ecologice în cantinele școlare pot ajuta la sensibilizarea cu privire la această politică și la asocierea acesteia cu alte proiecte de mediu.
- **Luați în considerare potențialul de dezvoltare tehnologică.** Dacă politica privind achizițiile ecologice ar viza produse și servicii într-o fază inițială a dezvoltării și comercializării lor, șansele de succes ale acesteia ar fi mai mari decât dacă s-ar încerca modificarea caracteristicilor ecologice ale sectoarelor deja dezvoltate.

Proiect-pilot german privind încălzirea piscinelor cu energie solară

În 1983, Comisia Europeană și ministerul german al cercetării și tehnologiei au inițiat un proiect-pilot pentru a înlocui energia convențională pentru încălzirea apei din piscine cu energia solară. Impulsul financiar dat acestui produs inovator datorită achiziției publice a permis scăderea prețului acestuia și l-a făcut totodată mai atractiv pentru achizitorii privați.

Adoptați o abordare științifică solidă bazată pe ciclul de viață. Evitați deplasarea impactului asupra mediului de la o etapă la alta a ciclului de viață al unui produs. Căutați informațiile relevante în specificațiile de bază ale etichetelor ecologice sau pe site-urile de internet și în bazele de date care au ca scop informarea consumatorilor.

Capitolul 2

Organizarea achizițiilor publice

Rezumat

- Achizitorii publici au o obligație mai strictă decât achizitorii privați de a obține cel mai bun raport calitate-preț și de a garanta corectitudinea procedurilor de achiziție. Cel mai bun raport calitate-preț poate include considerente de mediu. Corectitudinea înseamnă oferirea de șanse egale și garantarea transparenței.
- Faza de pregătire este crucială. O analiză și o planificare meticuloase sunt esențiale înainte de lansarea unei cereri de ofertă dacă se urmărește atingerea unor obiective ecologice.
- Este deosebit de important să analizați exact de ce anume aveți nevoie înainte de a alege o soluție.

2.1. Introducere

Pentru a face o politică ecologică să funcționeze, este esențial să cercetați procedura de achiziție publică însăși. O politică de achiziții ecologice poate, dacă nu este pusă în aplicare corect, să eșueze din motive practice, cum ar fi: când să recurgeți la ea, cui să vă adresați și ce criterii să utilizați.

2.2. Natura procedurii de achiziție publică

Achiziția publică este în esență o problemă de armonizare a cererii și ofertei, la fel ca orice procedură de achiziție privată, singura diferență fiind că autoritățile contractante trebuie să fie mai precaute la atribuirea contractelor, întrucât ele sunt entități publice finanțate din banii contribuabililor.

Această precauție specială poate fi transpusă în două principii fundamentale:

- obținerea celui mai bun raport calitate-preț;
- garantarea corectitudinii.

© Comisiunea Europeană

Cel mai bun raport calitate-preț

Autoritățile contractante au responsabilitatea de a obține cel mai bun raport calitate-preț cu banii contribuabililor pentru tot ceea ce achiziționează. Cel mai bun raport calitate-preț nu implică doar alegerea celei mai ieftine oferte. Aceasta implică obținerea celei mai bune oferte **respectând parametrii stabiliți**. Protecția mediului poate fi unul dintre acești parametri și poate avea o importanță egală cu ceilalți factori pentru atribuirea contractului. Astfel, raportul calitate-preț nu exclude considerentele de mediu.

Garantarea corectitudinii

Corectitudinea implică respectarea principiilor pieței interne, pe care se fondează directivele privind achizițiile publice și legislația națională care le transpune. Cel mai important dintre aceste principii este principiul **egalității de tratament**, care implică faptul că toți competitorii ar trebui să aibă șanse egale de a concura pentru contract. Pentru a asigura aceste condiții de concurență deplină, trebuie aplicat, de asemenea, principiul **transparenței**.

Printre dispozițiile directivelor privind achizițiile care concretizează principiul **egalității de tratament** se numără data-limită pentru primirea ofertelor și a cererilor de participare și regulile comune privind specificațiile tehnice.

Exemple de aplicare a principiului **transparenței** pot fi găsite în diferite dispoziții cu privire la publicarea anunțurilor și obligația autorităților contractante de a informa ofertanții în cauză asupra motivelor respingerii ofertei lor.

2.3. Diferitele etape ale procedurii de achiziție

Etapa pregătitoare a oricărei proceduri de achiziție este crucială. Orice greșală în această etapă va afecta negativ fiecare etapă următoare și, în cele din urmă, rezultatul final, deoarece fiecare etapă se bazează pe cea precedentă. Așadar, înainte de a iniția o procedură de cerere de oferte, este necesar să rezervați suficient timp pentru definirea obiectului contractului și a instrumentelor care vor fi utilizate pentru a ajunge la rezultatul final. Un alt fapt care subliniază importanța etapei pregătitoare este acela că, în general, etapele inițiale ale procedurii de achiziție oferă cele mai bune posibilități de a integra considerentele de mediu.

Structura generală a procedurii de achiziție publică nu este diferită în esență de procedura de achiziție din domeniul privat. Ambele urmează aproximativ aceleași etape: definirea obiectului contractului, întocmirea specificațiilor tehnice și a parametrilor contractuali pentru produs/lucrare/serviciu, selectarea candidatului potrivit și identificarea celei mai bune oferte.

Acest ghid dedică fiecărei etape câte un capitol, analizând modurile de a lua în considerare aspectele de mediu la fiecare etapă și dând exemple practice și recomandări.

2.4. Importanța evaluării necesităților reale

Un pas crucial al etapei pregătitoare, care precede chiar definirea obiectului contractului, este evaluarea necesităților reale.

De exemplu, aveți nevoie să difuzați informații către public. Ați putea decide să cumpărați pliante tipărite, postere, broșuri și anunțuri în presă. Totuși, dacă analizați situația din perspectiva soluțiilor posibile mai degrabă decât din cea a necesităților, este posibil să optați pentru soluții mai ecologice, cum ar fi difuzarea informațiilor prin mijloace electronice, utilizând site-uri de internet sau mesaje electronice.

Așadar, pentru a fi eficienți, este preferabil să descrieți necesitățile dumneavoastră într-un mod funcțional, astfel încât să nu excludeți nicio posibilitate disponibilă pe piață. Odată ce ați analizat corespunzător necesitățile, este posibil chiar să decideți că nu este nevoie de un contract.

Achiziții mai puține în Pori

Achizițiile ecologice nu înseamnă întotdeauna cumpărarea unor produse mai ecologice. Ar putea însemna pur și simplu să cumpărați mai puțin. În Pori, un oraș finlandez de la Marea Baltică, s-a înființat un serviciu intern de reutilizare, care funcționează datorită unui avizier postat pe internet. Angajații care nu mai utilizează anumite echipamente de birou le pot oferi altor departamente sau membri ai personalului cărora le sunt necesare ⁽¹⁾.

(¹) Pentru mai multe informații, vizitați următoarea adresă:
<http://www3.iciel.org/egpis/egpc-061.html>

Capitolul 3

Definirea cerințelor contractului

Rezumat

- Atunci când definesc obiectul contractului, autoritățile contractante au libertatea de a alege ceea ce doresc să achiziționeze. Aceasta le permite o marjă considerabilă de manevră pentru a include considerente de mediu, cu condiția ca acest lucru să nu ducă la denaturarea pieței, prin limitarea sau împiedicarea accesului la ea.
- Studiile de piață pot oferi informații esențiale despre opțiunile ecologice disponibile și despre tarifele și condițiile comerciale generale.
- Specificațiile tehnice care stau la baza etichetelor ecologice se pot dovedi foarte utile pentru elaborarea specificațiilor tehnice; totuși, autoritățile contractante nu pot impune ofertanților condiția de a se fi înscris într-un anume sistem de etichetare ecologică.
- Se pot indica materiale specifice și metode de producție ecologice, dacă este cazul.

3.1. Definirea obiectului

Prin „obiectul” contractului se înțelege produsul, serviciul sau lucrarea pe care doriți să le achiziționați. Acest proces de determinare are în general drept rezultat o descriere de bază a produsului, serviciului sau lucrării, dar poate lua, de asemenea, forma unei definiții bazate pe performanță.

În ceea ce privește considerentele de mediu, o definiție bazată pe performanță este preferabilă, deoarece în acest caz autoritatea contractantă nu trebuie să stipuleze în amănunt toate caracteristicile pe care ar trebui să le aibă produsul/serviciul/lucrarea, ci doar efectul dorit.

3.1.1. Dreptul de a alege

În principiu, sunteți liberi să definiți obiectul contractului după cum considerați necesar. Legislația privind achizițiile publice se referă mai degrabă la

© Comunitățile Europene

modul în care achiziționează autoritățile contractante decât la **ce anume** achiziționează. Din acest motiv, niciuna din directivele privind achizițiile nu restricționează obiectul contractului însuși.

Totuși, libertatea de a defini contractul nu este nelimitată. În anumite cazuri, alegerea unui anumit produs, serviciu sau lucrare poate denatura libera concurență între întreprinderile dintre UE în domeniul achizițiilor publice. Se impun, așadar, anumite garanții.

Aceste garanții constau, în primul rând, în faptul că prevederile Tratatului CE cu privire la nediscriminare, libertatea de a presta servicii și libera circulație a mărfurilor se aplică în toate cazurile, prin urmare și contractelor de achiziții publice a căror valoare este inferioară pragurilor stipulate în directive sau anumitor aspecte ale contractelor care nu sunt în mod explicit acoperite de directive. În practică, aceasta înseamnă că trebuie să vă asigurați că prin contractul în cauză nu este afectat accesul altor operatori din UE la piața dumneavoastră națională. O a doua garanție este aceea că, potrivit regulilor aplicabile achizițiilor publice, specificațiile tehnice utilizate pentru a defini contractul nu trebuie definite în mod discriminatoriu.

3.1.2. Alegerea unui titlu ecologic pentru contract

Un titlu ecologic face ca ofertanții să identifice mai ușor ce se așteaptă de la ei și transmite mesajul că performanța ecologică a produsului sau serviciului va constitui o parte importantă a contractului.

Un titlu ecologic de la Institutul pentru Managementul Mediului din Bruxelles

Institutul pentru Managementul Mediului din Bruxelles (IBGE-BIM) ⁽¹⁾ a dat următorul titlu cererii de ofertă pentru servicii de curățenie: „Contract de curățenie ecologică”. Alte titluri potrivite ar fi „Contract de catering cu alimente ecologice” sau „Construcție eficientă din punct de vedere energetic”.

⁽¹⁾ <http://www.ibgebim.be>

Utilizarea titlurilor cu caracter publicitar transmite un mesaj nu numai potențialilor furnizori, ci și comunității locale și altor autorități contractante.

3.1.3. Efectuarea unui studiu de piață

În procesul de determinare a necesităților de achiziționare, este esențial să dispuneți de cunoștințe elementare despre piață. Este foarte dificil să dezvoltați un concept pentru un produs, serviciu sau lucrare fără a ști ce este disponibil. Alternativele ecologice nu sunt întotdeauna evidente sau promovate corespunzător.

Prin urmare, este necesar să faceți unele cercetări, de exemplu sub forma unui studiu de piață. Un studiu de piață este o analiză generală referitoare la potențialul de pe piață care ar putea satisface necesitățile pe care le-ați definit. Pentru a avea rezultate satisfăcătoare, studiul trebuie să fie efectuat în mod deschis și obiectiv, concentrându-se asupra soluțiilor generale care sunt disponibile pe piață și nu favorizând anumii antreprenori. El va cuprinde alternativele ecologice, dacă există, și nivelul general al prețurilor pentru opțiunile disponibile.

Căutarea produsului corespunzător

O comunitate care intenționează să achiziționeze garduri și mobilier stradal se poate informa în legătură cu materialele disponibile pe piață, cum ar fi lemnul provenind din păduri administrate durabil din punct de vedere ecologic sau materiale sintetice fabricate din materii prime reciclate.

3.1.4. Recomandări privind contractele de lucrări

În sectorul lucrărilor, se acordă multă atenție așa-numitei „construcții durabile”. Guvernele, în rolul lor de autorități contractante, se alătură adesea întreprinderilor de construcții și arhitecților pentru a dezvolta metode de construcție ecologice.

O experiență franceză în favoarea unor locuințe mai ecologice

Guvernul francez a lansat un proiect pentru aplicarea metodei HQE (*haute qualité environnementale*), o metodă de a atinge o înaltă calitate ecologică în sectorul construcțiilor, în cazul locuințelor sociale și al urbanismului. Această metodă se concentrează asupra proiectării de clădiri care utilizează mai puțină apă și energie și necesită mai puțină întreținere ⁽²⁾.

⁽²⁾ Pentru mai multe informații, vizitați următoarea adresă: http://www.logement.equipement.gouv.fr/alaune/dossiers/presse_030102.pdf

Pentru anumite proiecte publice și private, este obligatorie efectuarea unei evaluări a impactului ecologic (EIE). Această obligație nu decurge din directivele privind achizițiile publice, dar ar putea avea efecte asupra definirii obiectului contractului sau a clauzelor de executare a acestuia ⁽³⁾. Analiza impactului ecologic oferă autorităților naționale informații relevante care le permit să ia o decizie în deplină cunoștință de cauză cu privire la impactul acesteia. În procesul definirii obiectului contractului, efectuarea unei evaluări a impactului ecologic poate duce la luarea unei decizii mai echilibrate.

⁽³⁾ Evaluarea impactului ecologic a fost introdusă în 1985 prin Directiva 85/337/CEE (JO L 175, 5.7.1985, p. 40), astfel cum a fost modificată prin Directiva 97/11/CEE (JO L 73, 14.3.1997, p. 5).

În același mod, Directiva 2002/91/CE privind performanța energetică a clădirilor ⁽¹⁾, care obligă statele membre să stabilească cerințe minime de performanță energetică pentru clădirile noi și pentru clădirile existente de mari dimensiuni care fac obiectul unor renovări majore, va avea un impact asupra definirii obiectului și a specificațiilor tehnice ale contractului de lucrări pentru construcția sau renovarea acelor clădiri.

⁽¹⁾ Directiva 2002/91/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2002 (JO L 1, 4.1.2003), care urmează a fi transpusă în legislația națională până la 4 ianuarie 2006.

3.1.5. Recomandări privind contractele de achiziții de bunuri și de servicii

Beneficiile ecologice ale contractelor de achiziții de bunuri și de servicii ecologice provin din rezultatul final: produsul sau serviciul final.

Un aspect important este îmbunătățirea consumului global de energie, de exemplu printr-o mai mare eficiență energetică, care va avea avantaje pentru mediu și va economisi bani în același timp.

Un alt element demn de luat în considerare este impactul asupra mediului al produsului sau serviciului ecologic în etapa eliminării deșeurilor. Un studiu de piață poate evidenția mari diferențe din punctul de vedere al:

- **volumului** de deșeuri de eliminat,
- **impactului** dăunător al materialelor și
- **cantității** de materiale care pot fi **reciclate**.

O altă trăsătură importantă este durabilitatea produsului, și anume dacă acesta este făcut să dureze. În unele cazuri pare foarte tentant să cumperi cel mai ieftin produs, însă, pe termen lung, acesta se poate dovedi ca fiind mai costisitor și, de asemenea, dăunător mediului. Produsele de calitate inferioară (indiferent de caracteristicile lor ecologice) tind să aibă o durată de viață mai scurtă. Dacă un produs mai ieftin trebuie înlocuit mai des decât un produs mai scump, aceasta va avea ca urmare costuri mai mari, consum de energie suplimentar și mai multe deșeuri. În general, și mai ales în ceea ce privește contractele de servicii, accentul ar trebui pus pe executare, astfel încât să alegeți modul cel mai puțin dăunător pentru mediu de a executa contractul, ținând cont de echipamentul și de materialele utilizate.

3.2. Elaborarea specificațiilor tehnice

3.2.1. Specificațiile tehnice

Odată ce ați definit obiectul contractului, trebuie să-l transpuneți în specificații tehnice măsurabile, care pot fi aplicate direct într-o procedură de achiziție publică. Această operațiune este similară transformării unei schițe într-un tablou. Specificațiile tehnice au două funcții:

- descriu contractul astfel încât să permită întreprinderilor să decidă dacă acesta prezintă interes pentru ele. Astfel, ele stabilesc nivelul concurenței;
- oferă cerințe măsurabile pe baza cărora pot fi evaluate ofertele. Ele constituie criteriile minime de conformitate. Dacă acestea nu sunt clare și corecte, vor conduce inevitabil la oferte necorespunzătoare. Ofertele care nu respectă specificațiile tehnice trebuie respinse.

3.2.2. Specificații bazate pe performanță

Directivele 2004/17/CE și 2004/18/CE privind achizițiile publice permit în mod explicit autorităților contractante să aleagă între specificații bazate pe standarde tehnice sau cerințe bazate pe performanță ⁽¹⁾. O abordare bazată pe performanță permite de obicei o mai mare creativitate a pieței, putând chiar, în unele cazuri, să provoace piața să dezvolte soluții tehnice inovatoare. Dacă utilizați această abordare, nu este necesar să formulați specificațiile tehnice în detaliu.

⁽¹⁾ A se vedea articolul 23 din Directiva 2004/18/CE și articolul 34 din Directiva 2004/17/CE.

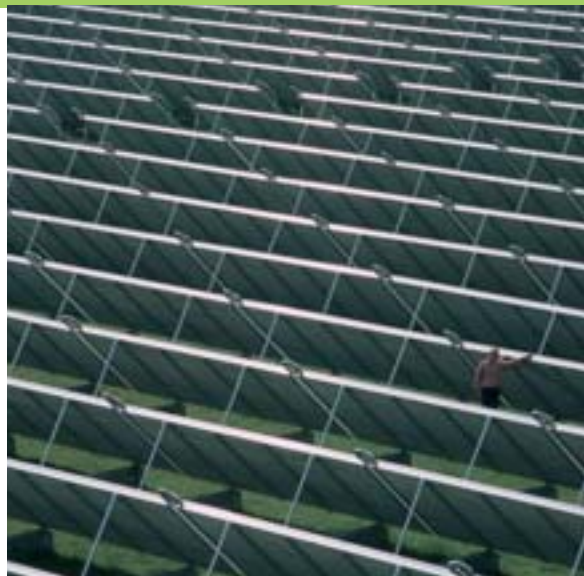
Specificarea rezultatului final, dar nu și a modului de realizare

Dacă obiectivul dumneavoastră este să mențineți o anumită temperatură în birourile dintr-o clădire, puteți realiza acest lucru prin stabilirea de specificații foarte detaliate pentru sistemul de încălzire centrală. Ca alternativă, puteți preciza că birourile trebuie să aibă temperatura constantă de 20 °C, permițând furnizorilor să propună diferite opțiuni. Furnizorii pot opta așadar pentru sisteme ecologice de încălzire și de ventilație, în locul celor care utilizează combustibili fosili.

Totuși, atunci când stabiliți specificații bazate pe performanță, trebui să fiți și mai atenți decât atunci când elaborați specificații tehnice convenționale. Întrucât opțiunile disponibile pe piață pot varia considerabil, ar trebui să vă asigurați că specificațiile dumneavoastră sunt suficiente de clare pentru a vă permite să faceți o evaluare corectă și justificată.

3.2.3. Standarde tehnice de mediu

Standardele tehnice pot lua mai multe forme. Acestea variază de la standarde europene complete (EN) la standarde naționale și specificații tehnice naționale, trecând prin aprobări tehnice europene și standarde internaționale. Standardele sunt utile pentru specificațiile contractelor de achiziții publice întrucât sunt clare, nediscriminatorii și sunt elaborate pe baza unui consens. La nivel european, acestea sunt concepute de organizațiile de standardizare europene: Comitetul European pentru Standardizare (CEN), Comitetul European pentru Standardizare Electrotehnică (Cenelec) ⁽¹⁾ și Institutul European de Standardizare pentru Telecomunicații (ETSI) ⁽²⁾. Procesul de standardizare europeană include participarea unei game largi de părți interesate, printre care autorități naționale, organizații de mediu, asociații ale consumatorilor, precum și industria. Aceasta oferă

© Comisia Europeană

o largă acceptabilitate soluției tehnice furnizate de standardul european.

Unele standarde tehnice includ clauze care cuprind caracteristici ecologice ale produselor sau serviciilor. Dacă aceste specificații sunt utilizate în achizițiile publice, întreprinderile trebuie să dovedească că pot îndeplini standardele sau, dacă nu utilizează aceleași metode, că ating nivelurile de performanță stabilite de aceste standarde. Dacă nu pot oferi această dovadă, oferta lor va fi eliminată.

Pentru anumite puncte specifice, puteți defini un nivel mai înalt de protecție a mediului decât cel stabilit printr-un standard, dacă acest lucru nu este discriminatoriu față de potențialii ofertanți.

Organizațiile de standardizare europene promovează luarea în calcul a considerentelor ecologice. De exemplu, CEN are în prezent un Birou de asistență ecologică, care oferă consiliere și asistență comitetelor tehnice ⁽³⁾.

Comisia Europeană însăși se dedică, de asemenea, „ecologizării” standardelor tehnice. Ea a adoptat o comunicare privind integrarea aspectelor de mediu în standardizarea europeană ⁽⁴⁾.

⁽³⁾ Mai multe informații pot fi găsite la următoarea adresă: <http://www.cenorm.be/cenorm/index.htm>

⁽⁴⁾ Comunicare adoptată la 25 februarie 2004 [COM(2004) 130 final]; mai multe informații pot fi găsite la următoarea adresă: http://ec.europa.eu/environment/standardisation/index_en.htm

⁽¹⁾ Mai multe informații pot fi găsite la următoarea adresă: <http://www.cenelec.org>

⁽²⁾ Mai multe informații pot fi găsite la următoarea adresă: <http://www.etsi.org>

3.2.4. Utilizarea variantelor

Este posibil ca, chiar și după efectuarea unui studiu de piață, să nu fiți siguri dacă există alternative ecologice pentru produsele, serviciile sau lucrările pe care doriți să le achiziționați sau să aveți incertitudini în ceea ce privește calitatea sau prețul lor.

În acest caz, o alternativă interesantă ar fi să solicitați eventualilor ofertanți să prezinte variante ecologice. Aceasta înseamnă că stabiliți un set minim de specificații tehnice pentru produsul pe care doriți să-l achiziționați, care se vor aplica atât ofertei neutre, cât și variantei sale ecologice. Pentru aceasta din urmă, veți adăuga o dimensiune de mediu. Atunci când vă parvin ofertele, le puteți compara pe toate (pe cele neutre și pe cele ecologice) pe baza aceluiași set de criterii de atribuire. Așadar, puteți utiliza variantele pentru a proteja mediul, permițând o comparație între soluțiile standard și opțiunile ecologice (care se bazează pe aceleași cerințe tehnice standard). Întreprinderile sunt libere să prezinte oferte bazate pe variantă sau pe cererea de ofertă inițială, în lipsa unor indicații contrare din partea autorității contractante.

Pentru a putea accepta variante într-o procedură de achiziție publică ⁽¹⁾ trebuie să menționați anticipat în documentele de licitație:

- că vor fi acceptate variante;
- specificațiile minime ecologice pe care variantele trebuie să le îndeplinească (de exemplu, o mai bună performanță de mediu);
- cerințe specifice pentru prezentarea de variante (cum ar fi obligația de a utiliza un plic separat cu mențiunea „variantă” sau indicarea faptului că o variantă poate fi prezentată doar în combinație cu o ofertă neutră).

3.3. Etichete ecologice

3.3.1. Generalități

A fost elaborată o gamă largă de etichete ecologice pentru a transmite informațiile despre caracteristicile ecologice ale unui produs sau serviciu în mod standardizat, cu scopul de a ajuta consumatorii și celelalte întreprinderi să aleagă produse sau servicii mai ecologice.

Criteriile utilizate pentru etichetele ecologice nu se bazează pe un singur parametru, ci mai degrabă pe studii care analizează impactul ecologic al unui produs sau serviciu de-a lungul ciclului său de viață, abordarea „din leagăn până în mormânt”, pe baza unor informații științifice solide. Acestea oferă informații utile privind costurile inerente ale unui produs, de la extracția materiilor prime în faza de preproducție, trecând prin producție și distribuție, până la eliminarea definitivă a deșeurilor.

Puteți utiliza informațiile de pe etichetele ecologice în diverse moduri:

- pentru a vă ajuta să întocmiți specificațiile tehnice în scopul definirii caracteristicilor bunurilor sau serviciilor pe care le achiziționați;
- atunci când verificați îndeplinirea acestor cerințe, puteți accepta eticheta ca mijloc de a dovedi conformitatea cu specificațiile tehnice;
- ca punct de referință în funcție de care să evaluați ofertele în etapa atribuirii (a se vedea exemplul de mai jos);
- puteți utiliza diverse tipuri de etichete pentru scopuri diferite. De exemplu, etichetele unice pot fi utile în cadrul unei abordări progresive.

Totuși, nu puteți niciodată solicita ofertanților să fie înregistrați într-un sistem anume de etichetare ecologică.

⁽¹⁾ A se vedea articolul 24 din Directiva 2004/18/CE și articolul 36 din Directiva 2004/17/CE.

© Frédéric Clou/Photo12

Utilizarea etichetelor ecologice ale Uniunii Europene pentru becuri

Criteriile etichetei ecologice a UE pentru becuri electrice cer ca acestea să aibă o durată medie de viață de 10 000 de ore. Pentru a reflecta acest lucru într-o cerere de ofertă pentru becuri electrice, 10 000 de ore ar putea reprezenta specificația tehnică pentru durata minimă de viață, iar în criteriile de atribuire se poate acorda un bonus pentru fiecare mie de ore peste cele 10 000 de ore.

3.3.2. Recomandări juridice privind modul de utilizare a etichetelor ecologice și a specificațiilor care stau la baza lor în procedura de achiziție

Directivele 2004/17/CE și 2004/18/CE privind achizițiile publice ⁽¹⁾ permit în mod explicit utilizarea specificațiilor de bază ale etichetelor ecologice pentru definirea cerințelor ecologice funcționale sau bazate pe performanță, cu condiția ca:

- specificațiile să fie adecvate pentru definirea caracteristicilor bunurilor sau serviciilor care fac obiectul contractului;
- cerințele pentru etichetă să se bazeze pe informații științifice;
- etichetele ecologice să fie adoptate cu participarea tuturor părților interesate, cum ar fi organisme guvernamentale, consumatori, producători, distribuitori și organizații de mediu;

⁽¹⁾ A se vedea articolul 23 din Directiva 2004/18/CE și articolul 35 din Directiva 2004/17/CE.

- să fie disponibile tuturor părților interesate.

Se presupune că acele produse și servicii care poartă o etichetă ecologică îndeplinesc specificațiile tehnice. Cu toate acestea, nu este permisă stabilirea unei obligații pentru întreprinderi de a avea o anumită etichetă ecologică sau de a fi (pe deplin) conforme unei anumite etichete ecologice. Trebuie întotdeauna să acceptați și alte dovezi corespunzătoare, cum ar fi un raport de testare de la un organism recunoscut sau un dosar tehnic de la producător.

3.3.3. Categoriile de etichete ecologice

Etichete ecologice publice, cu criterii multiple (Tip I, ISO 14024)

Acestea reprezintă tipurile de etichete cele mai uzuale și cel mai des utilizate pentru achizițiile ecologice. Ele se bazează pe un număr de criterii de admitere/respingere care stabilesc standardul pentru eticheta în cauză. Se stabilesc diferite seturi de criterii pentru fiecare grup de produse sau servicii cuprinse în sistem. Aceste criterii vor defini în principiu performanța ecologică pe care trebuie să o atingă produsul și pot stabili standarde care să asigure faptul că produsul este apt pentru utilizare.

Câteva etichete ecologice europene și naționale interesante

Cele mai cunoscute etichete ecologice cu criterii multiple sunt eticheta europeană (floarea) ⁽²⁾, eticheta scandinavă (lebdă nordică) ⁽³⁾ și etichetele naționale (precum îngerul albastru german) ⁽⁴⁾. Toate aceste etichete sunt atribuite pe bază voluntară și se bazează pe ciclul de viață și implică certificarea produsului de către o terță parte (nu de către producătorii înșiși). Ele îndeplinesc înalte standarde de transparență și rigoare științifică în ceea ce privește stabilirea criteriilor și sunt nediscriminatorii.

⁽²⁾ Mai multe informații la următoarea adresă: http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/index_en.htm

⁽³⁾ Mai multe informații la următoarea adresă: <http://www.svanen.nu/Eng/default.asp>

⁽⁴⁾ Mai multe informații la următoarea adresă: http://www.blauer-engel.de/englisch/navigation/body_blauer_engel.htm

© Comunitățile Europene

În cazul etichetei ecologice UE, de exemplu, criteriile pentru toate grupele de produse și servicii pot, dacă este cazul, să fie descărcate direct de pe site-ul de internet al etichetei ecologice UE ⁽¹⁾ și introduse în specificațiile tehnice sau criteriile de atribuire.

Totuși, acesta nu este cazul tuturor etichetelor ecologice. Unele etichete conțin criterii care:

- sunt legate de practicile de gestionare curente ale întreprinderii care fabrică produsul sau oferă serviciul;
- tratează probleme etice și altele de aceeași natură.

Aceste criterii nu sunt asimilate specificațiilor tehnice, astfel cum sunt definite în directivele privind achizițiile publice, și deci nu ar trebui utilizate pentru contracte care intră sub incidența acestor directive. Într-adevăr, pentru a putea fi aplicate achizițiilor publice, criteriile trebuie să fie relevante pentru obiectul contractului.

Etichetele publice unice

Etichetele unice sunt etichete legate de o anumită problemă ecologică precum consumul de energie

sau nivelurile de emisii. Există două tipuri de etichete unice.

Primul tip se bazează pe unul sau mai multe criterii de admitere/respingere legate de o problemă anume, de exemplu eficiența energetică. Dacă un produs îndeplinește respectivele criterii, atunci acesta poate purta eticheta. Exemple de acest tip de etichetă sunt etichetele ecologice UE sau eticheta „Energy Star” pentru echipamente de birou.

Succesul american Energy Star

În 1993, guvernul federal al SUA a decis să achiziționeze doar echipamente informatice care purtau eticheta Energy Star. Guvernul federal este cel mai mare achizitor de calculatoare pe plan mondial și s-a estimat că această decizie a jucat un rol important în adaptarea la normele Energy Star a majorității echipamentelor informatice de pe piață. Beneficiile ecologice ale alegerii Energy Star de către administrația federală reprezintă o economie de 200 miliarde kWh de electricitate din 1995, echivalentul a 22 milioane de tone de CO₂ ⁽²⁾.

⁽²⁾ Mai multe informații la următoarea adresă: <http://www.energystar.gov>

Al doilea tip de etichetă se bazează pe clasificarea produselor sau serviciilor conform performanței lor ecologice într-un domeniu anume. Exemple din acest al doilea tip de etichetă includ eticheta Energie a UE, care clasifică aparatele electromenajere conform eficienței lor energetice, A* desemnând produsele cele mai eficiente și G pe cele mai puțin eficiente.

Etichetele unice pot fi foarte utile dacă urmați o abordare progresivă de ecologizare a achizițiilor, deoarece ele permit îmbunătățirea treptată. Utilizarea standardelor de eficiență energetică ar fi un prim pas excelent către un program mai larg de achiziții ecologice. Gradele diferite vă permit să alegeți cu ușurință cât de departe doriți să mergeți.

⁽¹⁾ Mai multe informații la următoarea adresă: <http://ec.europa.eu/environment/eco-label/>

© Comunitățile Europene

Etichetele private

Pe lângă etichetele publice principale, există un număr de etichete private, create de ONG-uri, grupuri industriale sau grupuri de părți interesate. Acestea includ etichete ale sistemelor de certificare forestieră (a se vedea secțiunea 3.4.5), cum ar fi FSC (Forest Stewardship Council - Consiliul de Administrare a Pădurilor) ⁽¹⁾ sau sistemele PEFC (Pan European Forest Certification - Sistemul paneuropean de certificare forestieră) ⁽²⁾, etichetele ecologice precum sistemul IFOAM ⁽³⁾ sau etichete cu criterii multiple precum eticheta suedeză „Bra miljöval” ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Mai multe informații la următoarea adresă: <http://www.fsc.org/fsc>

⁽²⁾ Mai multe informații la următoarea adresă: <http://www.pefc.org/internet/html/>

⁽³⁾ Mai multe informații la următoarea adresă: <http://www.ifoam.org>

⁽⁴⁾ Mai multe informații la următoarea adresă: <http://www.snf.se/bmv/english.cfm>

În funcție de accesibilitatea lor și de condițiile de adoptare, aceste sisteme de etichetare pot fi sau nu conforme orientărilor privind etichetele ecologice corespunzătoare pentru achizițiile publice, astfel cum acestea au fost prezentate mai sus.

3.4. Achiziția de materiale specifice și luarea în considerare a proceselor și metodelor de producție

Compoziția unui produs și metoda de producție a acestuia pot avea un rol semnificativ în ceea ce privește impactul său ecologic. În temeiul Directivelor 2004/17/CE și 2004/18/CE, metodele de producție pot fi luate în considerare în mod explicit atunci când formulați specificațiile tehnice ⁽⁵⁾, dar acest lucru este posibil și în temeiul directivelor anterioare.

3.4.1. Achiziția de materiale specifice

În calitate de autoritate contractantă, aveți dreptul să insistați ca produsul pe care îl achiziționați să fie fabricat dintr-un anumit material, cu condiția să se respecte principiile privind nediscriminarea și libera circulație a mărfurilor și serviciilor din tratat.

Puteți, de asemenea, menționa gama de materiale pe care le preferați sau puteți specifica, în mod alternativ, ca toate materialele sau substanțele chimice să fie nedăunătoare mediului. O abordare uzuală pentru achizițiile ecologice de produse de curățat, de exemplu, este ca autoritatea contractantă să furnizeze o listă indicativă a substanțelor periculoase dăunătoare mediului sau sănătății publice (pe baza unei evaluări obiective a riscului) care nu trebuie să intre în compoziția produsului.

Dreptul de a specifica materialele sau conținutul unui produs include, de asemenea, dreptul de a solicita, în măsura posibilului, ca în compoziția produsului să intre un procent minim de conținut reciclat sau reutilizat.

⁽⁵⁾ Anexa VI la Directiva 2004/18/CE și anexa XXI la Directiva 2004/17/CE.

© Comunitățile Europene

Coduri pentru achiziții ecologice în Göteborg ⁽¹⁾ și în Londra ⁽²⁾

Alegeți produse care dăunează cât mai puțin posibil mediului, atât în cursul fabricării, cât și în cursul utilizării. Trebuie luat în considerare întregul proces, pornind de la producție, trecând prin consum și până la eliminarea finală.

- Alegeți produse care nu sunt dăunătoare pentru consumatori sau utilizatori (luând în considerare mediul de lucru al angajaților).
- Alegeți produse biodegradabile sau care pot fi reutilizate.
- Alegeți produse care nu consumă inutil energie sau resurse naturale, fie în cursul fabricării, fie în cursul utilizării.

Primarul Londrei a lansat un cod pentru achizițiile ecologice prin care atât achizitorii privați, cât și cei publici s-au angajat să achiziționeze, în măsura posibilului, bunuri conținând materiale reciclate.

⁽¹⁾ Mai multe informații la următoarea adresă:
<http://www3.iclei.org/egpis/egpc-056.htm>

⁽²⁾ Mai multe informații la următoarea adresă:
<http://www.lecf.org.uk/procurement/index.htm>

3.4.2. Procesul și metodele de producție

Astfel cum s-a precizat mai sus, atât Directivele 2004/17/CE și 2004/18/CE, cât și directivele anterioare permit includerea unor cerințe privind metodele de producție în specificațiile aplicabile achizițiilor ecologice.

Totuși, deoarece toate specificațiile tehnice trebuie să fie legate de obiectul contractului, puteți include doar acele cerințe care sunt legate de fabricarea produsului și contribuie la caracteristicile sale, fără a fi în mod necesar vizibile.

Puteți, de exemplu, solicita electricitate produsă din surse de energie regenerabile (a se vedea mai multe detalii în secțiunea 3.4.3), deși electricitatea ecologică nu este fizic diferită de electricitatea produsă din surse energetice convenționale și în ambele cazuri iluminatul funcționează în același mod. Totuși, natura și valoarea produsului final au fost modificate prin procesul și metoda de producție utilizate. De exemplu, electricitatea produsă din surse regenerabile va fi în principiu mai costisitoare, dar mai curată decât electricitatea provenind dintr-o sursă convențională.

În concluzie, puteți include toate cerințele care sunt legate de obiectul contractului. În schimb, nu puteți impune cerințe ecologice privind probleme care nu sunt legate de produsul respectiv.

Un exemplu clar de cerință inacceptabilă ar fi, în cazul achiziționării de mobilier, să insistați ca producătorii acestuia să utilizeze hârtie reciclată în birourile lor.

© Comunitățile Europene

© Comunitățile Europene

3.4.3. Cazul energiei regenerabile

Directiva 2001/77/CE privind promovarea electricității produse din surse de energie regenerabile oferă o definiție a surselor de energie regenerabile și a electricității produse din surse energetice regenerabile ⁽¹⁾.

Deoarece electricitatea produsă din surse de energie regenerabile este fizic identică cu electricitatea produsă din surse convenționale, metoda probei este crucială pentru garantarea faptului că autoritatea publică obține un bun raport calitate-preț (inclusiv din punct de vedere ecologic). Directiva 2001/77/CE impune statelor membre obligația de a se asigura că originea electricității din surse de energie regenerabile poate fi garantată conform unor criterii obiective, transparente și nediscriminatorii până la 27 octombrie 2003. Prin urmare, statele membre trebuie să se asigure că, ori de câte ori este necesar, se eliberează o garanție de origine a electricității ecologice.

⁽¹⁾ A se vedea definițiile de la articolul 2 din Directiva 2001/77/CE, la litera (a): „Surse de energie regenerabile înseamnă surse de energie regenerabile nefosile (eoliană, solară, geotermală, a valurilor, a mareelor și hidroelectrică, biomasă, gaz de fermentare a deșeurilor, gaz al instalațiilor de epurare a apelor uzate și biogaz)” și la litera (c) „Electricitate produsă din surse de energie regenerabile înseamnă electricitatea produsă de instalații care utilizează numai surse de energie regenerabile, precum și proporția de electricitate produsă din surse de energie regenerabile în instalațiile hibride care utilizează și surse de energie convenționale...”

Achiziția de electricitate regenerabilă de către autoritățile locale britanice și olandeze

La începutul anului 2002, Universitatea Sheffield Hallam din Regatul Unit a decis să acopere 5 % din consumul său de electricitate prin electricitate ecologică și a atribuit contractul unui furnizor de electricitate ecologică. Achiziția a 5 % de electricitate ecologică a permis universității să-și diminueze emisiile de carbon cu aproximativ 1,5 până la 2 % pe an. Măsurile ulterioare de eficiență energetică vor aduce această cifră la 3 %, care este ținta anuală a universității ⁽²⁾.

Aproape toate clădirile publice și iluminatul stradal din sud-estul Brabantului din Țările de Jos sunt alimentate cu electricitate ecologică. În martie 2002, 21 de municipalități din Regiunea de cooperare Eindhoven au semnat un contract cu un furnizor pentru a obține electricitate ecologică pentru 75 % din consumul lor, reprezentând aproape 29 milioane de kWh. Municipalitățile s-au grupat pentru a obține un preț mai bun al utilității. Pe lângă îmbunătățirile ecologice, contractul negociat oferă o economie financiară de 620 000 euro față de contractele precedente.

⁽²⁾ Mai multe informații la următoarea adresă:
<http://www3.iclei.org/egpis/egpc-059.html>

© Photo Disc

3.4.4. Alimente din agricultura ecologică

Producerea de alimente ecologice este un proces specializat.

Pentru ca un produs alimentar să fie comercializat în UE ca fiind ecologic, acesta trebuie să îndeplinească anumite cerințe și să fie certificat de un organism de control agreat. Aceste cerințe sunt formulate în Regulamentul (CEE) nr. 2092/91 al Consiliului privind metoda de producție agricolă ecologică ⁽¹⁾.

În calitate de autoritate contractantă, puteți impune în specificațiile dumneavoastră tehnice cerințe mai stricte decât cele prevăzute în Regulamentul (CEE) nr. 2092/91 al Consiliului. Puteți pune condiția ca prin contractul de serviciu pentru o cantină să se furnizeze un anumit procent de alimente ecologice sau ca anumite produse alimentare să provină din agricultura ecologică.

Autoritățile publice pot reduce semnificativ impactul asupra mediului prin achiziția de produse sezoniere, adică prin aprovizionarea cantinelor lor doar cu acele varietăți de fructe și legume care sunt de sezon în respectiva zonă în acea perioadă.

⁽¹⁾ Regulamentul (CEE) nr. 2092/91 al Consiliului din 24 iunie 1991 privind metoda de producție agricolă ecologică și indicarea acestora pe produsele agricole și alimentare, (JO L 198, 22.7.1991).

Alimente ecologice în cantinele școlilor din Italia și în cantinele spitalelor din Viena

În Italia există peste 300 de exemple de servicii care oferă meniuri școlare ecologice – unele dintre ele utilizează doar fructe și legume ecologice, în timp ce altele oferă feluri complete bazate pe ingrediente 80 %, 90 % și chiar 100 % ecologice. Orașul Ferrara din nordul Italiei a adoptat o abordare structurată pentru a trece la alimentația ecologică. S-a început în 1994, prin comandarea unui studiu de fezabilitate, și apoi s-a stabilit o listă de alimente care puteau fi utilizate fără o creștere semnificativă a costurilor. În 2003, 50 % din alimentele oferite în cantinele publice erau ecologice, pentru creșterea acestei cifre ridicându-se la 80 % ⁽²⁾.

O abordare similară a fost adoptată în Viena, cu accent pe acele produse alimentare care sunt ușor disponibile din agricultura ecologică, fără probleme de furnizare. Acestea includ acum cereale, produse lactate, fructe și legume (în funcție de sezon) și carne. Alimentele ecologice sunt oferite în spitale, cămine de bătrâni, școli și grădinițe. Procentul de produse ecologice diferă în funcție de tipul de instituție: de exemplu, 30 % în grădinițe, însă se intenționează creșterea acestui procent la 50 % în următorii doi ani ⁽³⁾.

⁽²⁾ Mai multe informații la următoarea adresă: <http://www.comune.fe.it>

⁽³⁾ Mai multe informații la următoarea adresă: <http://www.oekokauf.wien.at>

3.4.5. Cazul materialului lemnos tăiat în mod durabil și legal

Materialul lemnos ⁽⁴⁾ și în special lemnul din pădurile tropicale și din alte păduri seculare a fost în ultima vreme în atenția publicului și a mass-media.

Conceptele de „durabilitate” și „legalitate” legate de materialul lemnos sunt complexe și dificil de definit. Se acceptă în general că gestionarea

⁽⁴⁾ Materialul lemnos include de exemplu lemnul rotund, lemnul ecarisat, elemente de construcție din lemn și mobilierul din lemn.

durabilă a pădurilor implică gestionarea care are în vedere, printre altele, favorizarea biodiversității, productivității și vitalității, ținând cont în același timp de aspecte sociale precum bunăstarea lucrătorilor sau interesele populațiilor indigene sau dependente de pădure. Așadar, noțiunile de „durabilitate” și „legalitate” se referă simultan la condiții sociale, ecologice și economice.

Cea mai mare parte a comerțului cu material lemnos al Uniunii Europene se desfășoară cu țări care aplică efectiv legislația forestieră; totuși, tăierile ilegale reprezintă o problemă gravă în unele țări și regiuni din care UE importă produse forestiere. Aceasta a condus la eforturi ale statelor și organizațiilor internaționale de a aborda problema tăierilor ilegale și fără caracter durabil printr-un număr de acțiuni, inclusiv prin achizițiile publice. Într-adevăr, deoarece autoritățile publice sunt mari consumatoare de produse pe bază de lemn, îndeosebi produse pentru construcții și pentru mobilier, ele ar putea avea un rol semnificativ în reducerea cererii de lemn tăiat ilegal.

Atunci când întocmiți specificațiile tehnice, puteți preciza cerințele ecologice pentru lemnul ce urmează a fi achiziționat. Diverse guverne, instituții și organizații sponsorizate de întreprinderi au stabilit standarde detaliate și sisteme de certificare, cu specificații tehnice destinate să promoveze gestionarea forestieră durabilă.

Aceste sisteme de certificare forestieră, precum FSC (Forestry Stewardship Council - Consiliul de Administrare a Pădurilor) sau PEFC (Programme for the endorsement of forest certification schemes - Programul de aprobare a sistemelor de certificare forestieră), prevăd criterii referitoare la aspecte ale durabilității ecologice ale recoltării lemnului. Aceste criterii pot fi utilizate în cadrul specificațiilor tehnice pentru a defini exact ce înseamnă lemn durabil din punct de vedere ecologic, fără a putea impune totuși obligația de conformare la un anumit sistem de certificare forestieră.

© Comunitățile Europene

Câteva specificații tehnice utile pentru achiziția de material lemnos

De exemplu, următoarele criterii pot fi utilizate în specificațiile tehnice ale unui contract durabil din punct de vedere ecologic:

- garantarea faptului că rata de recoltare a lemnului nu depășește niveluri care asigură o durabilitate permanentă;
- utilizarea de metode non-chimice, care respectă mediul, pentru combaterea dăunătorilor, precum și evitarea utilizării pesticidelor chimice.

La fel ca în cazul tuturor specificațiilor tehnice, puteți include doar acele specificații care sunt legate de obiectul contractului. Așadar, nu puteți include specificații ale unui program privind, de exemplu, protecția populațiilor dependente de pădure.

Totuși, în calitate de autoritate contractantă, puteți să indicați în anunțul de participare sau în documentația de licitație că un sistem de certificare forestieră va fi acceptat ca dovadă a îndeplinirii acestor cerințe. Trebuie, bineînțeles, să acceptați și alte mijloace de probă echivalente.

Deoarece aceste sisteme de certificare forestieră includ adesea și alte cerințe privind legalitatea recoltării lemnului care nu au legătură cu licitația respectivă, promovarea unor asemenea sisteme va crește indirect șansele ca lemnul să fie recoltat din surse legale.

Capitolul 4

Selectarea furnizorilor, prestatorilor de servicii sau antreprenorilor

Rezumat

- Este posibilă excluderea întreprinderilor care au încălcat legislația sau regulile de mediu, dacă acest lucru le afectează conduita profesională.
- În ceea ce privește criteriile de capacitate tehnică, experiența anterioară a întreprinderii și calificările profesionale ale personalului său reprezintă o bună oportunitate pentru includerea considerentelor de mediu.
- Pentru a verifica dacă ofertanții pot pune în aplicare măsurile de management de mediu prescrise în contract, autoritățile contractante le pot solicita să demonstreze capacitatea tehnică în acest sens.
- Sistemele de management de mediu, precum EMAS, pot servi ca mijloace (neexclusive) de atestare a capacității tehnice.
- Nu este permisă impunerea obligației de conformare la un anumit sistem de management de mediu.

4.1. Introducere

Criteriile de selecție se concentrează asupra capacității unei întreprinderi de a executa contractul pentru care depune o ofertă. În acest capitol vom arăta modul de utilizare a posibilităților disponibile în temeiul directivelor privind achizițiile publice pentru a aplica criteriile favorabile mediului în etapa de selecție. Vom examina pe rând diferite categorii de criterii de selecție, și anume criterii de excludere, criterii de capacitate financiară și criterii de capacitate tehnică. Se acordă o atenție deosebită modului în care ofertanții pot utiliza sistemul comunitar de management de mediu și audit (EMAS).

4.2. Criterii de excludere

Criteriile de excludere tratează împrejurările în care se poate afla o întreprindere și care determină în mod normal autoritățile contractante să nu încheie contracte cu aceasta ⁽¹⁾.

Cazurile în care o autoritate contractantă poate exclude un ofertant sunt enumerate exhaustiv în directivele privind achizițiile publice. În anumite cazuri penale grave, excluderea ofertanților poate fi chiar obligatorie ⁽²⁾.

În privința conduitei profesionale a întreprinderii, se pot utiliza două dispoziții din criteriile de excludere pentru a lua în calcul o conduită a întreprinderilor în detrimentul mediului, și anume atunci când operatorul economic a făcut obiectul unei condamnări pronunțate printr-o hotărâre definitivă care îi afectează conduita profesională sau s-a făcut vinovat de o abatere profesională gravă ⁽³⁾.

Așadar, conform Directivelor 2004/17/CE și 2004/18/CE privind achizițiile publice, se consideră că, dacă legea

⁽¹⁾ De exemplu, dacă întreprinderea:
– este în faliment sau în lichidare;
– s-a făcut vinovată de o gravă abatere profesională;
– nu și-a plătit impozitele sau contribuțiile la asigurările sociale.

⁽²⁾ A se vedea articolul 54 din Directiva 2004/17/CE și articolul 45 din Directiva 2004/18/CE.

⁽³⁾ Articolul 45 din Directiva 2004/18/CE și articolele 53 și 54 din Directiva 2004/17/CE.

© Comunitățile Europene

națională cuprinde dispoziții în acest sens, un caz de neconformare la legislația de mediu care a făcut obiectul unei hotărâri definitive sau al unei decizii cu efect echivalent poate fi considerat o faptă care aduce atingere eticii profesionale a operatorului economic respectiv sau o abatere gravă care permite excluderea părții respective din competiția pentru atribuirea contractului.

Excluderea de la licitații pentru încălcarea repetată a legislației de mediu

De exemplu, pe baza Directivelor 2004/17/CE și 2004/18/CE privind achizițiile publice, o întreprindere de eliminare a deșeurilor care a încălcat în mod repetat dispozițiile de mediu ale dreptului administrativ, primind ca urmare o serie de amenzi administrative, poate fi exclusă pe motiv de abatere profesională gravă.

4.3. Capacitatea tehnică

4.3.1. Criterii referitoare la capacitate tehnică de mediu în general

Directivele privind achizițiile publice cuprind o listă exhaustivă de criterii de selecție care pot fi indicate de autoritatea contractantă în vederea verificării capacității tehnice a ofertanților de a executa contractul care face obiectul cererii de oferte ⁽¹⁾.

Contractele în cazul cărora competența tehnică de mediu poate fi în special relevantă includ contracte

de gestionare a deșeurilor, de construcție, de întreținere sau renovare a clădirilor, servicii de transport.

Competențele tehnice de mediu pot include competențe tehnice privind reducerea la minimum a deșeurilor rezultate, evitarea deversării de produse poluante, reducerea costurilor carburanților, limitarea perturbării habitatelor naturale. În termeni practici, se pot pune următoarele întrebări:

- Întreprinderea ofertantă angajează sau are acces la tehnicieni cu cunoștințele sau experiența necesare pentru a se ocupa de problemele de mediu din contract?
- Întreprinderea ofertantă deține sau are acces la echipamentul tehnic necesar pentru protecția mediului?
- Întreprinderea ofertantă dispune de facilitățile tehnice și de cercetare relevante pentru a trata aspectele de mediu?

Dintre criteriile privind capacitatea tehnică, un instrument util pentru integrarea criteriilor de mediu îl reprezintă **evidențele contractelor executate anterior**. Atunci când contractul care face obiectul cererii de oferte este unul ecologic, puteți utiliza acest criteriu pentru a cere întreprinderilor să aibă experiență în ceea ce privește astfel de contracte. Când procedați în acest mod, asigurați-vă că ați stabilit clar ce tip de informații sunt considerate relevante și ce mijloace de probă trebuie oferite.

⁽¹⁾ Articolul 48 din Directiva 2004/18/CE și articolele 53 și 54 din Directiva 2004/17/CE.

Garantarea protejării mediului de către constructori

De exemplu, dacă o autoritate contractantă vrea să se asigure că o nouă clădire publică este construită la standarde înalte în ceea ce privește performanța ecologică, este logic să solicite arhitecților ofertanți să ofere dovada unei experiențe anterioare în proiectarea clădirilor de înaltă calitate ecologică.

În mod similar, dacă o structură municipală trebuie construită într-o zonă vulnerabilă din punct de vedere ecologic, autoritatea contractantă poate solicita o dovadă că ofertantul are experiență anterioară în gestionarea de proiecte de construcții în asemenea condiții.

În alte cazuri, aspectele de mediu pot fi integrate în **calificarea educațională și profesională**. Aceste competențe sunt importante în mod deosebit în contractele ale căror obiective de mediu nu pot fi atinse decât prin instruirea corespunzătoare a personalului.

Asigurarea competenței profesionale a celor care îndepărtează azbestul

Izolațiile din azbest încă mai pot fi întâlnite în multe clădiri din întreaga Europă. Atunci când se efectuează lucrări de întreținere la aceste clădiri, este important ca azbestul să fie îndepărtat în siguranță, de către antreprenori calificați. Pentru a atesta această competență, unele state membre mențin sisteme de autorizare a antreprenorilor care se specializează în asemenea lucrări. Este important să cereți antreprenorilor, în cadrul criteriilor de selecție, să aibă experiența corespunzătoare pentru o asemenea lucrare, atestată printr-o autorizație emisă de autoritatea competentă sau o dovadă echivalentă a competențelor tehnice, în scopul limitării riscurilor pentru sănătate, siguranță și mediu asociate cu o astfel de lucrare.

4.3.2. Sisteme de management de mediu

Orice organizație (publică sau privată) care dorește să-și îmbunătățească performanța ecologică generală poate decide să pună în aplicare un sistem de management de mediu.

Există două sisteme de management de mediu principale utilizate în UE. Acestea sunt sistemul comunitar de management de mediu și audit (EMAS) ⁽¹⁾ și Standardul european/internațional pentru sistemele de management de mediu (EN/ISO 14001) ⁽²⁾. Sistemul EMAS este deschis organizațiilor care au un sediu în UE sau în Spațiul Economic European, în timp ce sistemul ISO este deschis organizațiilor din întreaga lume. Există în jur de 13 500 de sedii și organizații certificate ISO 14001 și în jur de 4 000 de sedii și organizații înregistrate EMAS în Europa.

Sistemele de management de mediu sunt instrumente de organizare destinate să îmbunătățească performanța ecologică generală a organizației implicate. Acestea permit organizațiilor să aibă o imagine clară a impacturilor lor asupra mediului, le ajută să se concentreze asupra impacturilor semnificative și să le gestioneze eficient pentru îmbunătățirea continuă a performanței ecologice. Printre domeniile relevante în care pot fi aduse îmbunătățiri se numără utilizarea resurselor naturale, cum ar fi apa și energia, instruirea și informarea angajaților, utilizarea metodelor de producție care protejează mediul, achizițiile de produse de birou ecologice, fabricarea de produse ecologice etc.

⁽¹⁾ Regulamentul (CE) nr. 761/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2001 privind participarea voluntară a organizațiilor la un sistem comunitar de management de mediu și audit (EMAS).

⁽²⁾ Standardul european/internațional EN/ISO 14001:1996 privind sistemele de management de mediu.

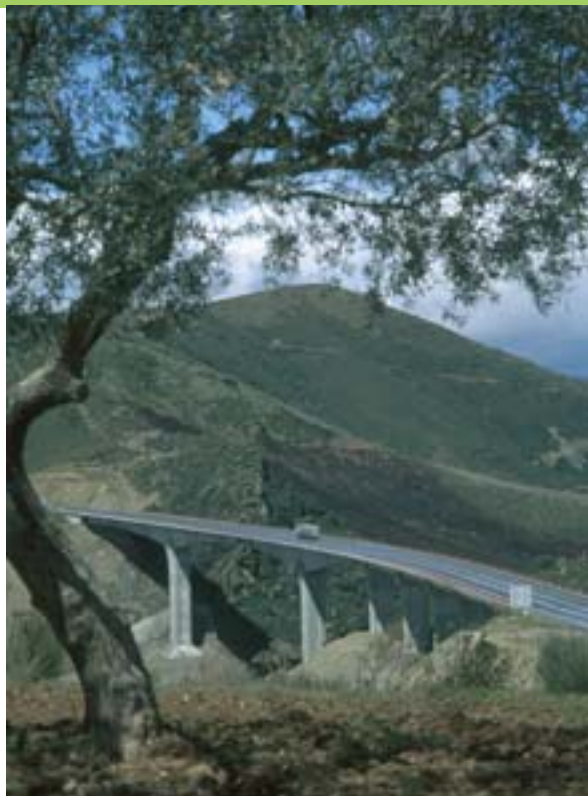
© Comisia Europeană

4.3.3. Utilizarea sistemelor de management de mediu în achizițiile publice

Directivele 2004/17/CE și 2004/18/CE privind achizițiile publice permit autorităților contractante, în „cazuri adecvate” și doar pentru contractele de lucrări și servicii publice, să ceară ofertanților să demonstreze capacitatea lor tehnică de a îndeplini cerințele stabilite în contract de a elabora anumite măsuri de gestionare a mediului ⁽³⁾.

Prin „cazuri adecvate” se înțeleg contractele a căror execuție ar putea pune în pericol mediul și care necesită așadar măsuri pentru protejarea mediului în timpul executării lor. Bineînțeles, acele măsuri sunt direct legate de executarea contractului.

⁽³⁾ În conformitate cu articolul 48 alineatul 2 litera (f) din Directiva 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii, „pentru contracte de achiziții publice de lucrări și de servicii și numai în cazuri adecvate, indicarea măsurilor de gestionare a mediului pe care operatorul economic le poate aplica în timpul executării contractului” poate fi utilizată de autoritatea contractantă drept criteriu de selecție.

© Comunitățile Europene

Construirea unui pod într-o zonă protejată

Un exemplu de astfel de măsuri specifice de management de mediu ar fi un contract pentru construirea unui pod într-o zonă protejată, care ar necesita așadar stabilirea unei serii de măsuri specifice de management destinate să asigure protecția eficientă a florei și a faunei din zonă în timpul construcției podului.

Nu este permisă impunerea condiției de a îndeplini criteriile de selecție care nu sunt legate de contractul de executat. Așadar, nu este necesar ca măsurile de management să fie deja puse în aplicare în momentul depunerii ofertei pentru contract, nici ca ele să fie continuate după încetarea acestuia, acest lucru nefiind considerat relevant pentru contract.

Directivile 2004/17/CE și 2004/18/CE recunosc în mod explicit că certificatele EMAS pot servi (dacă sunt relevante) ca posibilă dovadă pentru a demonstra capacitatea tehnică a întreprinderilor de a executa aceste măsuri de management de mediu. Firește, autoritățile contractante ar trebui, de asemenea, să recunoască certificate echivalente emise de instituții conforme dreptului comunitar sau normelor europene sau internaționale relevante în materie de certificare și bazate pe standarde europene și internaționale de management de mediu. Ele ar trebui să accepte, de asemenea, orice alte mijloace de probă prezentate de întreprindere care pot demonstra această capacitate tehnică.

Aceasta înseamnă că autoritățile contractante nu pot pretinde în niciun caz întreprinderilor să aibă o înregistrare EMAS sau să se conformeze (pe deplin) cerințelor unei înregistrări EMAS.

În încheiere, ar trebui notat că utilizarea unei înregistrări EMAS nu se limitează la a oferi dovada capacității tehnice de a pune în aplicare măsuri de management de mediu. În cazul în care autoritatea contractantă stabilește alte criterii de selecție, astfel cum se menționează în secțiunea 4.3.1. (de exemplu, cerințe privind echipamentul tehnic sau instruirea personalului), înregistrarea EMAS poate, de asemenea, servi ca mijloc de probă, dacă cuprinde informații relevante asupra cerințelor speciale.

Capitolul 5

Atribuirea contractului

Rezumat

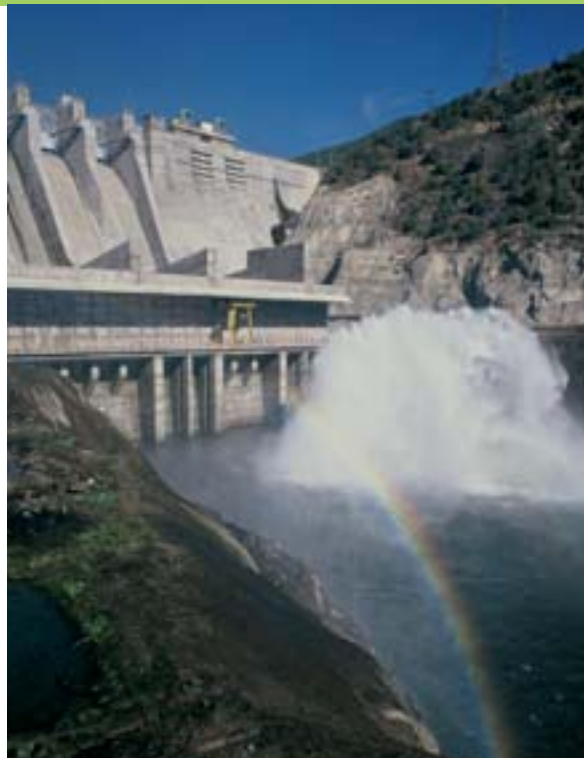
- Este posibilă aplicarea unor criterii ecologice de atribuire, dacă acele criterii:
 - au legătură cu obiectul contractului;
 - nu conferă autorității contractante o libertate de alegere nelimitată;
 - sunt menționate explicit în anunțul de participare și în documentația de licitație;
 - respectă principiile fundamentale ale legislației comunitare.
- Adoptarea unei abordări a „costului ciclului de viață” dezvăluie costurile reale ale unui contract. Utilizarea acestei abordări în elaborarea criteriilor de atribuire va îmbunătăți atât performanța ecologică, cât și situația financiară.
- Criteriile costului total al proprietății și al costului minim al ciclului de viață sunt utilizate în mare măsură de multe organisme din domeniul achizițiilor publice și private. Ca urmare a acestui lucru, există analize și orientări privind costul ciclului de viață, care facilitează elaborarea specificațiilor pentru definirea cerințelor în procesul de cerere de oferte și atribuire a contractelor ⁽¹⁾.

5.1. Reguli generale pentru atribuirea unui contract

5.1.1. Criterii de atribuire

Atribuirea contractului este ultima etapă a procedurii de achiziție. În această etapă, autoritatea contractantă evaluează calitatea ofertelor și compară prețurile.

⁽¹⁾ Uneori se face distincție între „costuri pe întregul ciclu de viață” (sau „costul total al proprietății”) și „costul pe ciclu de viață”, cel de-al doilea fiind un concept mai restrâns, care nu include întotdeauna costuri cum sunt cele legate de scoaterea din uz sau de eliminarea deșeurilor. Prin urmare, autorităților contractante le revine sarcina de a aplica conceptul cel mai potrivit de la caz la caz (de exemplu, pe baza informațiilor disponibile).

© Comunitate Europe

Atunci când evaluați calitatea ofertelor, utilizați criterii de atribuire prestabilite, publicate în prealabil, pentru a decide care ofertă este mai bună. Potrivit directivelor privind achizițiile publice, aveți două opțiuni: puteți compara ofertele doar pe baza celui mai scăzut preț sau puteți alege să atribuiți contractul ofertei „celei mai avantajoase din punct de vedere economic”, ceea ce înseamnă că, pe lângă preț, vor fi luate în considerare și alte criterii de atribuire.

Deoarece criteriul „ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic” cuprinde întotdeauna unul sau două subcriterii, acestea pot include criterii de mediu. Într-adevăr, exemplele neexclusive din directive care permit autorităților contractante să determine oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic includ: calitatea, prețul, caracteristicile tehnice, caracteristicile funcționale și estetice, caracteristicile de mediu, costurile de utilizare, rentabilitatea, serviciile și asistența tehnică postvânzare, data și perioada de livrare și termenul de executare.

Deoarece cea mai bună ofertă se va determina pe baza mai multor subcriterii diferite, puteți utiliza

© Comunitate Europe

o serie de metode pentru compararea și cântărirea acestora. Aceste metode includ matrice de comparație, ponderi relative și sisteme bonus/malus. Autorităților contractante le revine responsabilitatea de a preciza și de a publica în timp util criteriile de atribuire a contractului și ponderea relativă pe care o are fiecare dintre aceste criterii, astfel încât ofertanții să poată ține seama de ele în pregătirea ofertelor.

Diferitele criterii care vor determina oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic trebuie formulate astfel încât:

- să fie legate de obiectul contractului care urmează să fie atribuit (astfel cum este descris în specificațiile tehnice);
- să permită ca ofertele să fie evaluate pe baza criteriilor lor economice și calitative ca întreg pentru a determina oferta care prezintă cel mai bun raport calitate-preț ⁽¹⁾.

Aceasta înseamnă practic că nu este necesar ca fiecare criteriu de atribuire în parte să ofere un avantaj economic autorității contractante, dar, luate împreună (criterii economice și de mediu), criteriile de atribuire trebuie să permită determinarea celui mai bun raport calitate-preț.

5.1.2. Corelarea criteriilor de atribuire cu specificațiile tehnice

Este posibil să existe o legătură între cerințele din specificațiile tehnice și criteriile de atribuire. Specificațiile tehnice definesc nivelul de performanță care trebuie atins. Însă, în calitate de autoritate contractantă, puteți decide că produsele/ serviciile/lucrările ale căror performanțe depășesc nivelul minim pot primi puncte suplimentare, de care se va ține cont în etapa atribuirii. Așadar, ar trebui să fie posibilă transpunerea oricăror specificații tehnice în criterii de atribuire.

(1) A se vedea considerentul 46 din Directiva 2004/18/CE și considerentul 55 din Directiva 2004/17/CE.

Recompensarea eficienței energetice a echipamentelor de curățat

O autoritate contractantă a indicat în specificațiile tehnice că echipamentele de curățat nu trebuie să consume mai mult de 3 kWh de electricitate. În acest caz, autoritatea contractantă poate recompensa echipamentele mai performante precizând în criteriile de atribuire că, atunci când va evalua ofertele, va acorda puncte suplimentare echipamentelor care utilizează mai puțin kWh decât cantitatea minimă.

5.2. Utilizarea criteriilor de atribuire

5.2.1. Orientări generale

Directivele 2004/17/CE și 2004/18/CE privind achizițiile publice permit în mod explicit includerea unor considerente de mediu în criteriile de atribuire. Această legislație are la bază jurisprudența Curții de Justiție. Regula de bază în privința criteriilor de atribuire legate de mediu a fost stabilită în cauza C-513/99 (Concordia Bus) ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Hotărârea Curții de Justiție în cauza C-513/99.

Cauza Concordia Bus

În 1997 autoritățile locale din Helsinki (Finlanda) au decis să lanseze o cerere de oferte pentru serviciile de transport cu autobuzul. S-au utilizat criterii de atribuire cum ar fi prețul total, calitatea parcului de autobuze și calitatea operațională.

Potrivit unuia dintre criterii, societățile puteau obține puncte suplimentare dacă respectau anumite niveluri de zgomot și emisii. Pe baza acestor puncte suplimentare, contractul a fost atribuit societății HKL, societatea de transport municipal.

Concordia Bus, un concurent căruia nu i-a fost atribuit contractul, a contestat această decizie, susținând că nivelurile de zgomot și emisii nu pot fi utilizate drept criterii de atribuire deoarece nu aduc niciun avantaj economic autorității contractante.

© Comunitate Europeană

Din hotărârea Curții de Justiție în această cauză și din Directivele 2004/17/CE și 2004/18/CE care fac explicit trimitere la această hotărâre în primul considerent rezultă că toate criteriile de atribuire trebuie să îndeplinească patru condiții.

1. Criteriile de atribuire trebuie să fie legate de obiectul contractului

Acest principiu este esențial. El garantează faptul că criteriile de atribuire sunt legate de necesitățile autorității contractante, definite în obiectul contractului.

Existența unei legături în cauza Concordia Bus

În cauza Concordia Bus, Curtea de Justiție a considerat că criteriile de atribuire legate de nivelul emisiilor de oxid de azot și nivelul zgomotului autobuzelor care urmau să fie utilizate pentru asigurarea serviciului de transport îndeplineau cerința de a fi legate de obiectul contractului.

Într-o hotărâre ulterioară, „cauza Wienstrom” ⁽²⁾, Curtea de Justiție a oferit informații suplimentare despre modul în care trebuie interpretată legătura cu obiectul contractului:

⁽²⁾ Hotărârea Curții de Justiție în cauza C-448/01.

Absența unei legături în cauza Wienstrom

În această cauză, Curtea de Justiție a hotărât că, în cadrul unei cereri de oferte pentru furnizarea de energie electrică, un criteriu legat doar de cantitatea de electricitate produsă din surse regenerabile în plus față de consumul estimat ca necesar al autorității contractante (care era obiectul contractului) nu putea fi considerat ca fiind legat de obiectul contractului ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Trebuie observat totuși faptul că, în același timp, Curtea de Justiție a recunoscut posibilitatea ca un criteriu de atribuire să fie legat de cantitatea de energie produsă din surse de energie regenerabile (însă pentru cantitatea de energie furnizată efectiv autorității contractante). Mai mult, a recunoscut, de asemenea, că ponderea de 45 % atribuită acestui criteriu nu ar împiedica autoritatea contractantă să efectueze evaluarea sintetică necesară a criteriilor de atribuire pentru a identifica oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic.

2. Criteriile de atribuire trebuie să fie specifice și cuantificabile în mod obiectiv

Curtea de Justiție a hotărât că, în baza hotărârilor anterioare, criteriile de atribuire nu trebuie în niciun caz să confere libertate de alegere nelimitată autorităților contractante. Acestea trebuie să limiteze libertatea de alegere prin stabilirea de criterii specifice, legate de produs și măsurabile, sau, în formularea Curții de Justiție, criterii „suficient de specifice și cuantificabile în mod obiectiv”.

Specificitatea și măsurabilitatea criteriilor de atribuire în cauza Concordia Bus

În cauza Concordia Bus, înainte de evaluarea ofertelor, autoritățile locale din Helsinki au specificat și publicat un sistem de atribuire de puncte suplimentare pentru anumite niveluri de zgomot și emisii ⁽²⁾. Acest sistem a fost considerat de Curtea de Justiție ca fiind suficient de specific și măsurabil.

⁽²⁾ În acest caz s-au acordat puncte suplimentare, printre altele, pentru: „utilizarea de autobuze cu emisii de oxid de azot sub 4 g/kWh (+2,5 puncte/autobuz) sau sub 2 g/kWh (+3,5 puncte/autobuz) și niveluri de zgomot exterior sub 77 dB (+1 punct/autobuz)”.

Curtea de Justiție a oferit clarificări suplimentare în cauza Wienstrom.

Claritatea și obiectivitatea criteriilor de atribuire în cauza Wienstrom

În cauza Wienstrom, Curtea de Justiție a estimat că, pentru a acorda ofertanților șanse egale în formularea termenilor ofertelor lor, autoritatea contractantă trebuie să formuleze criteriile de atribuire astfel ca „toți ofertanții informați rezonabil și cu o diligență normală să le interpreteze în același mod” ⁽³⁾. Un alt element privind claritatea și măsurabilitatea necesare criteriilor de atribuire, astfel cum a fost formulat de Curtea de Justiție, a fost că autoritatea contractantă ar trebui să stabilească doar criterii în raport cu care informațiile oferite de ofertanți să poată fi verificate.

⁽³⁾ În acest caz, autoritatea contractantă nu a stabilit o perioadă specifică de furnizare în care ofertanții să menționeze cantitatea pe care o puteau furniza.

3. Criteriile de atribuire trebuie să fie publicate în prealabil

Conform directivelor privind achizițiile publice, anunțurile de participare trebuie să menționeze dacă autoritatea contractantă va atribui contractul pe baza „celui mai scăzut preț” sau a „ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic”. În al doilea caz, criteriile utilizate pentru a identifica oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic trebuie menționate în anunț sau, în orice caz, în documentația de licitație.

4. Criteriile de atribuire trebuie să respecte legislația comunitară

Această ultimă condiție care decurge din Tratatul CE și directivele privind achizițiile publice menționate privește conformarea criteriilor de atribuire la toate principiile fundamentale ale legislației comunitare. Curtea de Justiție a menționat explicit importanța principiului nediscriminării, care este baza altor principii, cum ar fi libertatea de a presta servicii și libertatea de stabilire.

Distincția între specificitate și discriminare în cauza Concordia Bus

Problema discriminării a fost ridicată în mod expres în cauza Concordia Bus. Una dintre obiecțiile ridicate de Concordia Bus a fost aceea că criteriile stabilite de autoritățile locale din Helsinki au fost discriminatorii, deoarece societatea proprie de autobuze a orașului, HKL, era singura dotată cu vehicule alimentate cu gaz care ar fi putut să îndeplinească respectivele niveluri de emisii. Curtea de Justiție a hotărât că faptul că unul dintre criteriile de atribuire stabilit de autoritatea contractantă putea fi îndeplinit doar de un număr mic de întreprinderi nu este în sine de natură discriminatorie. Așadar, pentru a stabili dacă a existat sau nu discriminare, trebuie luate în considerare toate faptele legate de cauza respectivă ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Unul dintre aceste fapte în această cauză a fost că reclamantului, Concordia Bus, i-a fost atribuit un alt lot în care a fost aplicată aceeași cerință privind vehiculele alimentate cu gaz.

5.2.2. Utilizarea costului pe ciclu de viață

În etapa de atribuire a procedurii de achiziție, prețul ofertei este unul dintre cei mai importanți factori. Însă cum se stabilește prețul?

Atunci când cumpărați un produs, un serviciu o sau lucrare, plătiți întotdeauna un preț. Însă prețul de achiziție este doar unul dintre elementele de cost din procesul de achiziție, utilizare și eliminare. Pentru a evalua costul total al contractului, trebuie să cercetați toate etapele. Această metodă este cunoscută ca abordarea pe baza „costului pe ciclu de viață”. Ea implică faptul că decizia de achiziție va include toate costurile care vor fi suportate pe durata de viață a produsului sau serviciului.

Evaluarea costului pe ciclu de viață nu trebuie să fie complexă sau de durată. Deși există multe tehnici speciale pentru efectuarea de calcule elaborate ale costului unui ciclu de viață pe piața privată, puteți începe cu o simplă comparație a costurilor evidente și măsurabile.

© Gettyimages/Europe

Costul ciclului de viață: o sugestie a Chartered Institute of Purchasing din Regatul Unit ⁽²⁾.

Conform Chartered Institute of Purchasing and Supply din Regatul Unit, costul pe întregul ciclu de viață ar trebui să cuprindă:

- costurile de achiziție și cele asociate (livrare, instalare, punere în funcțiune etc);
- costuri de funcționare, inclusiv energie, piese de schimb și întreținere;
- costuri de la sfârșitul ciclului de viață, cum ar fi scoaterea din uz și eliminarea.

⁽²⁾ Mai multe informații la următoarea adresă: <http://www.cips.org/>

Aceste costuri ar trebui luate în considerare în etapa de atribuire, pentru a vă asigura că sunt luate în calcul la determinarea ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic. Aceasta vă va ajuta să obțineți un produs cu o performanță ecologică mai bună, deoarece procesul va scoate în evidență costurile de utilizare a resurselor și de eliminare, care altfel nu ar fi primit atenția cuvenită.

5.2.3. Modul de utilizare a costului total pe ciclu de viață pentru promovarea considerentelor de mediu

Politica de economisire a costurilor – și de protecție a mediului în același timp – prin utilizarea abordării pe baza „costului ciclului de viață” poate fi pusă în practică în diverse moduri. Lista următoare oferă câteva exemple.

A. Economii la utilizarea de apă și energie

Cel mai ușor pas către achiziții rentabile și care protejează mediul este economia de apă, electricitate și combustibili fosili. Aceste economii prezintă avantaje clare, atât pentru situația financiară a autorității contractante, cât și pentru mediu. Fiind ușor de calculat și având un caracter economic evident, costurile apei și energiei pot fi ușor utilizate drept criterii de atribuire în procedurile de achiziții publice. Din punct de vedere ecologic, importanța utilizării apei și energiei este indiscutabilă, în special, de exemplu, în ceea ce privește efectul utilizării combustibililor asupra emisiilor de CO₂ sau producerii de deșeuri.

B. Economii la costurile de eliminare

Costurile de eliminare sunt ușor de omis la lansarea unui contract pentru un produs sau a unei cereri de oferte pentru un proiect de construcție. Costurile de eliminare vor trebui suportate la un moment

dat, deși adeseori este vorba de o perioadă de timp destul de îndelungată. Ignorarea acestor costuri în momentul achiziției poate transforma, în unele cazuri, un chilipir într-o achiziție costisitoare. Costurile de eliminare pot varia de la costul îndepărtării fizice până la costul depozitării în condiții de siguranță. Adesea, eliminarea deșeurilor este guvernată de reguli foarte stricte.

Planificarea inteligentă a fazei de eliminare: exemplul sectorului construcțiilor

Unul dintre domeniile în care se produc multe deșeuri este sectorul construcțiilor. Demolarea clădirilor vechi implică nu doar înlăturarea unei mari cantități de dărâmături, ci și gestionarea unor materiale periculoase, cum este azbestul. Prin urmare, în cererea de oferte, ați putea solicita constructorilor să estimeze cantitatea de deșeuri periculoase pe care preconizează că o vor produce în timpul demolării și costul îndepărtării acestora. În unele cazuri, de exemplu la construcția de drumuri, ar trebui să fie, de asemenea, posibil calculul profitului obținut ca urmare a utilizării materialelor reciclate, cum ar fi asfaltul uzat.

Exemplele arată că includerea în criteriile de atribuire a cantității și compoziției deșeurilor poate economisi bani și proteja mediul. Odată ce costul aproximativ de eliminare a deșeurilor a fost calculat, ar trebui să fie posibilă transpunerea criteriului de mediu privind reducerea deșeurilor într-unul economic.

Capitolul 6

Clauze de executare a contractului

Rezumat

- Clauzele contractuale pot fi utilizate pentru a include considerente de mediu în etapa de executare.
- Autoritatea contractantă poate specifica modul în care vor fi livrate bunurile și chiar metoda de transport.
- Antreprenorul este obligat să respecte toate clauzele de executare a contractului.

Clauzele de executare a contractului sunt utilizate pentru a specifica modul în care trebuie executat un contract. Este recunoscut faptul că aspectele de mediu pot fi incluse în clauzele de executare a contractului, cu condiția să fie publicate în anunțul de participare sau în caietul de sarcini și să respecte legislația comunitară ⁽¹⁾.

6.1. Reguli ce guvernează clauzele contractuale

- Clauzele contractuale nu trebuie să joace un rol în determinarea ofertantului căruia i se atribuie contractul, ceea ce înseamnă că orice ofertant ar trebui să poată, în principiu, să le îndeplinească. Ele nu ar trebui să constituie specificații tehnice sau criterii de selecție ori de atribuire deghizate. Deși ofertanții trebuie să dovedească că ofertele lor îndeplinesc specificațiile tehnice, în timpul procedurii de achiziție nu trebuie solicitate dovezi ale conformării la clauzele contractuale. De exemplu, nu puteți utiliza clauzele contractuale pentru a solicita un anumit proces de producție (pentru bunuri), sau personal cu o anumită experiență (pentru servicii), deoarece acestea sunt condiții legate de selecția antreprenorului. Aceste aspecte trebuie tratate în timpul etapei relevante a procedurii stabilite în directivele privind achizițiile publice.
- Deși clauzele contractuale sunt considerate a fi în afara procedurii de atribuire a contractelor, ele trebuie totuși stabilite clar în cererea de oferte. Într-adevăr, ofertanții ar trebui să fie

informați cu privire la toate obligațiile prevăzute în contract și să poată transpune acest aspect în prețul ofertelor lor.

- Clauzele contractuale ar trebui să fie legate de executarea contractului.
- Clauzele contractuale nu pot avea ca urmare discriminarea în favoarea antreprenorilor dintr-un anumit stat membru.
- Un antreprenor este obligat să respecte toate clauzele de executare stabilite în caietul de sarcini atunci când execută lucrarea solicitată sau furnizează produsele cuprinse în cererea de oferte.

Exemplul Departamentului de Mediu din Regatul Unit – În clădirea mea, toată lumea respectă politica mea de mediu!

Orientările Departamentului de Mediu al Regatului Unit (DEFRA) privind achizițiile ecologice specifică faptul că toți antreprenorii care lucrează în incinta acestuia trebuie să respecte politica sa de mediu. Aceasta include reguli privind fumatul, aruncarea deșeurilor în containerele corespunzătoare, respectarea restricțiilor de parcare și, în general, respectarea normelor de protecție a mediului care se aplică personalului ⁽²⁾.

⁽²⁾ Mai multe informații la următoarea adresă: <http://www.defra.gov.uk>

6.2. Clauze de executare a contractului pentru prestarea de servicii sau lucrări

Câteva exemple de posibile clauze de executare a contractelor de servicii sau lucrări:

- **Transportul produselor și uneltelor la șantier**
 - livrarea de produse pe șantier în formă concentrată și diluarea lor pe șantier;
 - folosirea containerelor reutilizabile pentru transportul produselor la șantier.

⁽¹⁾ Articolul 26 din Directiva 2004/18/CE și articolul 38 din Directiva 2004/17/CE.

- **Modul de executare a serviciului**
 - utilizarea indicatorilor de dozaj pentru a garanta că sunt utilizate cantități corespunzătoare de produse pentru curățat.
- **Eliminarea produselor utilizate sau a ambalajelor produselor**
 - produsele sau ambalajele sunt ridicate de către antreprenor pentru reutilizare, reciclare sau eliminarea corespunzătoare.
- **Instruirea personalului antreprenorului**
 - personalul instruit asupra impactului ecologic al lucrării și asupra politicii de mediu a autorității în clădirile căreia va lucra.

6.3. Clauze de executare a contractului pentru furnizarea de bunuri

Deoarece executarea unui contract de furnizare constă în simpla livrare a bunurilor, principala ocazie de a utiliza clauze contractuale de mediu este de a specifica modul de livrare a bunurilor. Există soluții simple pentru a îmbunătăți impactul ecologic al contractului, și anume:

- livrarea produsului în **cantitatea adecvată**. În termeni generali, aceasta înseamnă o livrare în vrac, deoarece acest lucru va fi mai eficient din punct de vedere ecologic în ceea ce privește impactul transportului per articol decât livrarea unor cantități mai mici cu o frecvență mai mare. Specificarea numărului maxim de livrări pe săptămână sau lună poate fi un alt mod de a obține același rezultat;
- cerința ca bunurile să fie livrate în **afara perioadelor de vârf ale traficului** pentru a reduce la minimum contribuția livrărilor la aglomerarea traficului;
- cerința ca furnizorul să **ia înapoi (și să recicleze sau să reutilizeze) toate ambalajele produselor**.

Acest fapt are dublul avantaj de a centraliza ambalajele înainte de reutilizare sau reciclare și de a încuraja furnizorul să reducă orice ambalaj inutil.

6.4. Impactul transportului

În unele cazuri, puteți utiliza clauzele contractuale pentru a **specifica metoda de transport** care ar trebui utilizată pentru livrarea bunurilor, asigurându-vă că acest fapt nu este discriminatoriu.

Pentru un contract de lucrări majore, ar putea fi indicat să solicitați ca produsele să fie transportate către o gară feroviară sau fluvială dedicată. Simplul fapt că un ofertant poate avea un acces mai bun la rețeaua de căi ferate sau de căi navigabile interioare față de un altul nu ar face ca o asemenea clauză de executare a contractului să fie discriminatorie. Aceasta s-ar întâmpla dacă, de exemplu, un singur ofertant ar putea utiliza rețeaua de transport feroviar sau de căi navigabile interioare. În acest caz, clauza ar fi discriminatorie și ar constitui de fapt un criteriu de excludere deghizat, deoarece ar exclude automat participarea tuturor ofertanților care nu au acces la modul de transport specificat. Același lucru se aplică și pentru o clauză contractuală prin care antreprenorii ar fi penalizați doar pe baza distanței pe care o parcurg pentru a livra produsele.

© Comandă de timp

Comisia Europeană

Achiziții ecologice — Ghidul achizițiilor publice ecologice

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații Oficiale ale Comunităților Europene

2007 — 39 p. — 21 × 29,7 cm

ISBN 92-79-03883-4